

Företag 2015

Gäller från 2015-01-01

Innehåll

Detta villkor ingår i en serie av villkor för företag. Villkoren är indelade och numrerade efter ett gemensamt system. Numreringen är därför inte alltid löpande.

Några ord om din försäkring	3
1. Allmänna villkor.....	4
1.5 Uppgifter för förnyad försäkring	4
2. Egendomsförsäkring	4
2.1 Vem gäller försäkringen för	4
2.2 När gäller försäkringen.....	4
2.3 Var gäller försäkringen	4
2.4 Försäkrat intresse	5
2.5 Självrisk.....	5
2.6 Försäkrad egendom.....	5
2.7 Försäkringsform och försäkringsbelopp.....	7
2.8 Försäkrade skadehändelser	9
2.9 Säkerhetsföreskrifter.....	19
2.10 Åtgärder vid skada.....	24
2.11 Skadevärdering.....	25
2.12 Skadeersättning.....	31
3. Avbrottsförsäkring	33
3.1 Vem gäller försäkringen för	33
3.2 När gäller försäkringen.....	33
3.3 Försäkrat intresse	34
3.4 Karens och självrisk.....	34
3.5 Försäkrad omfattning	34
3.6 Säkerhetsföreskrifter.....	36
3.7 Åtgärder vid skada.....	36
3.8 Skadevärdering.....	37
3.9 Skadeersättning.....	38
4. Ansvarsförsäkring.....	39
4.1 Vem gäller försäkringen för och vilken verksamhet	39
4.2 När gäller försäkringen.....	39
4.3 Var gäller försäkringen	39
4.4 Försäkringsbelopp.....	39
4.5 Självrisk.....	40
4.6 Vad gäller försäkringen för	40
4.7 Vad gäller försäkringen inte för	42
4.8 Föreskrifter.....	44
4.9 Åtgärder vid skada.....	45
4.10 Skadeersättning.....	45
5. Rättsskyddsförsäkring	46
5.1 Vem gäller försäkringen för och vilken verksamhet	46
5.2 När gäller försäkringen.....	46
5.3 Var gäller försäkringen	46
5.4 Försäkringsbelopp.....	47
5.5 Självrisk.....	47
5.6 Vad försäkringen gäller för	47
5.7 Vad försäkringen inte gäller för	49
5.8 Åtgärder vid skada.....	50
5.9 Skadeersättning.....	51
6. Definitioner	51

Några ord om din försäkring

Viktigt om din försäkring

Det är viktigt att du studerar dessa villkor och Allmänna villkor företag samt ditt försäkringsbrev tillsammans med andra villkor som gäller för försäkringen. Vilka villkor som gäller för försäkringen framgår alltid av ditt försäkringsbrev. Då kan du avgöra vad som gäller för just din försäkring.

Ditt försäkringsbrev visar vilket skydd du har. Där finns bland annat uppgifter om försäkringsställe, vad som är försäkrat, försäkringens omfattning, försäkringstid, grundsjälvrisk, vilka villkor som gäller för försäkringen, eventuell tilläggförsäkring och försäkringsbelopp för den egendom som är försäkrad.

Det är viktigt att du tittar efter i försäkringsbrevet om allting stämmer med de verkliga förhållandena. Om något är fel bör du snarast kontakta oss för att inte riskera för hög premie eller reducerad eller utebliven ersättning vid en skada. Det är försäkringsbrevet som tillsammans med försäkringsvillkoren utgör avtalet mellan dig och oss.

Det är också mycket viktigt att du läser igenom och följer de säkerhetsföreskrifter som gäller för din försäkring. Om du inte följer dem kan den ersättning du annars skulle få vid en skada minskas eller i vissa fall helt bortfalla. Hur stor minskningen blir är beroende på skadans storlek och vilken säkerhetsföreskrift du brutit mot.

Allmänna villkor företag innehåller bestämmelser om bland annat

- försäkringstid och ändring av försäkringsvillkor,
- premiebetalning,
- uppsägning av försäkring,
- upplysningsplikt och riskökning,
- allmänna undantag,
- omprövning av beslut vid skada.

Villkoren är indelade i flera avsnitt

Företagsförsäkringen är en försäkringslösning som innehåller ett skydd vid många skadehändelser. En försäkring kan inte täcka varje tänkbar skada, därför finns det begränsningar i vår försäkring.

I försäkringsbrevet framgår det vilka avsnitt som försäkringen omfattar.

1. Allmänna villkor företag – regler som finns i separat villkor – gäller för försäkringen i sin helhet
2. Egendomsförsäkring – avser fast och lös egendom inom verksamheten
3. Avbrottsförsäkring – avbrott som är en följd av skada på egendom
4. Ansvarsförsäkring – försäkringsskydd vid skadeståndsskyldighet
5. Rättsskyddsförsäkring – advokat- och rättegångskostnader i tvist, mål, ärende eller skattemål
6. Definitioner – ordlista med förklaring till de ord som i villkorstexten är markerade med en asterisk (*).

Det kan finnas särskilda villkor eller andra villkor som påverkar ditt försäkringsskydd. I de fall ytterligare villkor gäller för din försäkring framgår detta alltid av ditt försäkringsbrev.

Ordlista

Ibland kan det vara svårt att veta vad vi menar med vissa ord i villkorstexten. En del av dessa ord har vi markerat med en asterisk (*). Detta för att tala om att vi har beskrivit vad vi menar längst bak i villkoren, avsnitt 6 Definitioner.

Vem svarar för försäkringsskyddet

Det Dina-bolag vars namn och adress framgår av försäkringsbrevet svarar normalt för försäkringsskyddet enligt avsnitt 2 Egendomsförsäkring och avsnitt 3 Avbrottsförsäkring.

För avsnitt 4 Ansvarsförsäkring och avsnitt 5 Rättsskyddsförsäkring svarar Dina Försäkring AB, Box 2372, 103 18 Stockholm (org. nr: 516401-8029). Det Dina-bolag, som utfärdat försäkringen, är delägare i och ombud för Dina Försäkring AB.

Dina Försäkring AB svarar för hela försäkringsskyddet när försäkringsstället ligger utanför Dina-bolagets koncessionsområde. Detta är i så fall angivet i ditt försäkringsbrev.

När vi i dessa försäkringsvillkor skriver "vi", "vår", "oss" eller "bolaget" menar vi den som svarar för försäkringen.

Om skada inträffar

Så här ska du göra när det inträffar en skada.

- Du ska efter bästa förmåga begränsa skadan så att den inte utvecklar sig till något ännu värre.
- Ring till oss och berätta vad som hänt och vad som skadats.
- Du ska inte kasta eller avlägsna saker som skadats innan du talat med oss. Du ska heller inte sätta igång med reparation utöver nödvändiga akutåtgärder innan vi har givit klarsignal.

När skadan anmäls till oss är det viktigt att vi får så fullständiga uppgifter som möjligt om vad som skett och vad som är skadat. Då kan vi behandla skadan lättare och snabbare ge rätt ersättning.

Försäkringstagaren ska anmäla skada till oss så snart som möjligt. Enligt gällande försäkringspraxis är det den försäkrade som ska visa att en ersättningsbar skada föreligger.

1. Allmänna villkor

Som tillägg till separat villkor – Allmänna villkor företag – gäller följande.

1.5 Uppgifter för förnyad försäkring

För beräkning av premie för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren lämna uppgift om

- det vid tidpunkten för uppgiftslämnandet aktuella värdet för maskinerier*,
- det beräknade högsta värdet av varor* under kommande försäkringsår,
- ny-, till- eller ombyggnad eller annan jämförlig förbättring av försäkrad byggnad*,
- investering* av övrig försäkrad egendom,
- lönekostnad* för senaste kalenderår,
- omsättning* för senaste räkenskapsår.

2. Egendomsförsäkring

Anges i försäkringsbrevet att egendomsförsäkring ingår omfattar försäkringen ett skydd enligt detta avsnitt. För kyl- och frysförsäkring, maskinförsäkring och allriskförsäkring fordras särskilt avtal.

2.1 Vem gäller försäkringen för

2.1.1 Försäkringstagaren

Egendomsförsäkringen gäller för försäkringstagaren som ägare till försäkrad egendom.

2.1.2 Annan ägare

Egendomsförsäkringen gäller för annan ägare av försäkrad egendom

- om försäkringstagaren ansvarar för eller åtagit sig att försäkra egendomen eller
- om denne är arbetstagare eller kund

förutsatt att ersättning inte kan lämnas från annan försäkring.

2.2 När gäller försäkringen

Försäkringen gäller för egendomsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

2.3 Var gäller försäkringen

2.3.1 Försäkringsställe

Egendomsförsäkringen gäller på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet. Finns flera försäkringsställen angivna i försäkringsbrevet gäller försäkringen med gemensamt försäkringsbelopp för egendom som hör till samma objekttyp*.

2.3.2 Annan plats

Försäkringen gäller också på annan plats i Norden*, men med den begränsning som kan följa av reglerna om riskökning i försäkringsavtalslagen.

Reglerna om riskökning tillämpas inte vid tillfällig förvaring, längst sex månader, för skadebelopp* intill fem basbelopp*.

Värdet av egendomen ska ingå i försäkringsbeloppet och försäkringstagaren ska stå faran för egendomen.

Undantag

Försäkringen gäller inte utanför i försäkringsbrevet angivet försäkringsställe

- under transport (se dock avsnitt 2.8.6 Transportförsäkring),
- på plats där den försäkrade utför entreprenadarbete,
- för pengar och värdehandlingar* (se dock avsnitt 2.8.4 Rånförsäkring).

2.3.3 Rån

Rånförsäkringen enligt avsnitt 2.8.4 Rånförsäkring, gäller inom Norden*.

2.3.4 Transport

Transportförsäkringen enligt avsnitt 2.8.6 Transportförsäkring, gäller inom Norden*.

2.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller. Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer endast genom att egendomen inte kan användas på beräknat sätt.

2.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skada.

Flera skador anses som en skada, om de uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle. Berörs olika villkorsavsnitt och med olika självrisker vid sådan skada, tillämpas endast en självrisk, den högsta.

Ska ersättning betalas genom denna försäkring och genom flera av försäkringstagarens försäkringar hos oss drar vi bara av en självrisk – den högsta – från det sammanlagda skadebeloppet*.

2.5.1 Grundsjälvrisk

Egendomsförsäkringen gäller med en grundsjälvrisk som anges i försäkringsbrevet. Om ingen grundsjälvrisk anges är den 20 % av basbeloppet*.

2.5.2 Tilläggssjälvrisk

För vissa skadehändelser gäller tilläggssjälvrisk som då är beskriven under respektive avsnitt i villkoren. Tilläggssjälvrisken gäller utöver grundsjälvrisken.

2.5.3 Särskild självrisk

För vissa skadehändelser gäller en särskild självrisk som då är beskriven under respektive avsnitt i villkoren. Särskild självrisk gäller i stället för grundsjälvrisken. När grundsjälvrisken är högre än den särskilda självrisken gäller dock grundsjälvrisken.

2.6 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar egendom som anges i försäkringsbrevet.

För lös egendom kan försäkring tecknas enligt de alternativa försäkringslösningar som framgår av avsnitt

- 2.6.1 Lös egendom – Högsta ersättning
- 2.6.2 Lös egendom – Nyvärde
- 2.6.3 Maskinerier – Marknadsvärde.

2.6.1 Lös egendom – Högsta ersättning

När **Lös egendom** anges i försäkringsbrevet med försäkringsbelopp och förstarisk, är egendom av följande slag försäkrad med ett gemensamt högsta ersättningsbelopp (förstariskförsäkring*).

- Maskinerier*,
- Varor*,
- Arkivalier* och
- Kunders egendom*.

Utöver belopp för lös egendom omfattar försäkringen också ett grundskydd för följande egendom med nedan angivna belopp (förstarisk*), även om detta inte anges i försäkringsbrevet. När försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen med detta belopp i stället för nedan angivna grundskydd.

- Pengar och värdehandlingar*
  - förvarade i låst godkänt värdeskåp* .....2 basbelopp*
  - förvarade på annat sätt .....0,2 basbelopp*
  - vid rån* eller överfall .....2 basbelopp*
- Arbetstagares egendom*, för varje arbetstagare eller enligt kollektivavtal .....0,2 basbelopp*
- Hyrd lokal, om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skada .....1 basbelopp*

Begränsning

Skada enligt avsnitt 2.8.3 Inbrottsförsäkring på värdeföremål* ersätts med högst ett halvt basbelopp*, såvida inte annat försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet.

2.6.2 Lös egendom – Nyvärde

När **Maskinerier*** eller **Varor*** anges i försäkringsbrevet med försäkringsbelopp och nyvärde, är egendomen försäkrad som nyvärdeförsäkring*.

Utöver belopp för maskinerier* och/eller varor* omfattar försäkringen också ett grundskydd för följande egendom med nedan angivna belopp (förstariskförsäkring*), även om detta inte anges i försäkringsbrevet. När försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen med detta belopp i stället för nedan angivna grundskydd.

- Arkivalier* .....2 basbelopp*
- Pengar och värdehandlingar*
  - förvarade i låst godkänt värdeskåp* .....2 basbelopp*
  - förvarade på annat sätt .....0,2 basbelopp*
  - vid rån* eller överfall* .....2 basbelopp*
- Kunders egendom* .....2 basbelopp*
- Arbetstagares egendom*, för varje arbetstagare eller enligt kollektivavtal .....0,2 basbelopp*
- Hyrd lokal, om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skada .....1 basbelopp*

Begränsning

Skada enligt avsnitt 2.8.3 Inbrottsförsäkring på stöldbegärlig* egendom som ingår i varor* och kunders egendom* ersätts med högst ett halvt basbelopp*, såvida inte annat försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet.

2.6.3 Maskinerier – Marknadsvärde

Som alternativ till nyanskaffningsvärde* på maskinerier* enligt avsnitt 2.6.2 Lös egendom – Nyvärde, kan dessa försäkras till marknadsvärdet*.

När **Maskinerier*** anges i försäkringsbrevet med försäkringsbelopp och marknadsvärde*, är egendomen försäkrad som marknadsvärdeförsäkring*.

2.6.4 Byggnad

När **Byggnad*** anges i försäkringsbrevet omfattar försäkringen också ett grundskydd för följande egendom med nedan angivna belopp (förstariskförsäkring*), även om detta inte anges i försäkringsbrevet. När försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen med detta belopp i stället för nedan angivna grundskydd.

- Fastighetsinventarier* ..... 2 basbelopp*
- Trädgårdsanläggning* ..... 2 basbelopp*

2.6.5 Undantagen egendom

Följande egendom omfattas av försäkringen endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet

- trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon,
- registreringspliktigt släpfordon,
- luftfartyg, svävare, hydrokopter, segel- eller maskindrivet skepp och båt, timmersläp, kassun, ponton, pontonkran, mudderverk, byggnadsverk under bogsering till sjöss,
- sådana delar av maskinfundament, byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande mark- eller vattenyta,
- värmekulvert*,
- produktiv skog och skogsmark.

2.7 Försäkringsform och försäkringsbelopp

2.7.1 Försäkringsform

De försäkringsformer som förekommer är

- Fullvärdeförsäkring*,
- Nyvärdeförsäkring*,
- Förstariskförsäkring*,
- Marknadsvärdeförsäkring*.

2.7.1.1 Fullvärdeförsäkring

Fullvärdeförsäkring* tillämpas för egendom för vilken fullvärde anges i försäkringsbrevet.

2.7.1.2 Nyvärdeförsäkring

Nyvärdeförsäkring* tillämpas för egendom för vilken nyvärde anges i försäkringsbrevet tillsammans med ett försäkringsbelopp.

2.7.1.3 Förstariskförsäkring

Förstariskförsäkring* tillämpas för egendom för vilken förstarisk eller Högsta* ersättning anges i försäkringsbrevet tillsammans med ett försäkringsbelopp.

2.7.1.4 Marknadsvärdeförsäkring

Marknadsvärdeförsäkring* tillämpas för egendom för vilken marknadsvärde anges i försäkringsbrevet tillsammans med ett försäkringsbelopp.

2.7.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller med försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet samt det grundskydd som ingår, även om det inte anges i försäkringsbrevet, enligt avsnitt 2.6 Försäkrad egendom.

För fullvärdeförsäkrad* egendom anges inga försäkringsbelopp.

För att bestämma egendomens försäkringsbelopp gäller följande.

2.7.2.1 Byggnad

Försäkringsbeloppet för byggnad* ska vid nyvärdeförsäkring* motsvara byggnadens* nyanskaffningsvärde*, varmed avses den kostnad som skulle ha uppkommit om byggnaden* färdigställdes som ny vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden* ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

För fullvärdeförsäkrad* byggnad* anges inget försäkringsbelopp.

2.7.2.2 Fastighetsinventarier

Försäkringsbeloppet för fastighetsinventarier* (förstariskförsäkring*) bör fastställas med hänsyn till beräknad kostnad för återställande.

2.7.2.3 Trädgårdsanläggning

Försäkringsbeloppet för trädgårdsanläggning* (förstariskförsäkring*) bör fastställas med hänsyn till beräknad kostnad för återställande.

2.7.2.4 Maskinerier

Nyvärdeförsäkring

Försäkringsbeloppet för maskinerier vid nyvärdeförsäkring* ska motsvara den kostnad som skulle ha uppkommit om föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats som nya vid skadetillfället. I värdet inräknas alla kostnader som fordras för att föremålen ska kunna tas i bruk, dock inte kostnad för maskinfundament belägna under såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

För inaktuella modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster fastställs försäkringsbeloppet till 25 % av kostnaden för återställande.

Marknadsvärdeförsäkring

Försäkringsbeloppet för maskinerier* vid marknadsvärdeförsäkring* ska motsvara den kostnad som skulle ha uppkommit om föremål i samma skick de hade vid skadetillfället hade köpts i den öppna handeln. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålen ska kunna tas i bruk, dock inte kostnad för maskinfundament belägna under såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

2.7.2.5 Varor

Försäkringsbeloppet för varor* vid nyvärdeförsäkring* ska motsvara

- för varor* anskaffade för försäljning vad det kostar att ersätta dem med varor* av samma slag, dock högst det pris till vilket egendomen hade kunnat säljas,
- för varor* som den försäkrade tillverkar tillverkningskostnaderna, dock högst det pris till vilket egendomen hade kunnat säljas,
- för varor* sålda och färdiga för leverans - i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor* - det avtalade försäljningspriset minskat med inbesparade kostnader.

Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet ska försäkringsbeloppet fastställas med hänsyn till detta.

2.7.2.6 Arkivalier

Försäkringsbeloppet för arkivalier* (förstariskförsäkring*) bör fastställas med hänsyn till beräknad kostnad för att återställa originalhandlingar eller förlorad information.

2.7.2.7 Pengar och värdehandlingar

Försäkringsbeloppet för pengar och värdehandlingar* (förstariskförsäkring*) bör fastställas med hänsyn till värdet av pengar* samt beräknad kostnad för att återställa eller återanskaffa värdehandlingar*.

2.7.2.8 Kunders egendom

Försäkringsbeloppet för kunders egendom* (förstariskförsäkring*) bör fastställas med hänsyn till beräknad kostnad för återställande av kunders egendom* till den del försäkringstagaren åtagit sig eller i övrigt valt att försäkra egendomen.

2.7.2.9 Arbetstagares egendom

Försäkringsbeloppet för arbetstagares egendom* (förstariskförsäkring*) är 20 % av basbeloppet* per arbetstagare eller högre belopp om så finns angivet i kollektivavtal.

2.7.2.10 Hyrd lokal

Försäkringsbeloppet för hyrd lokal (förstariskförsäkring*) bör fastställas med hänsyn till beräknad kostnad för återställande av hyrd lokal till den del försäkringstagaren i hyreskontrakt åtagit sig att svara för skada.

2.7.3 Värdeökning

Värdeökningsskydd gäller för maskinerier* och varor* när försäkring tecknats enligt avsnitt 2.6.2 Lös egendom – Nyvärde samt för maskinerier* när försäkring tecknats enligt avsnitt 2.6.3 Maskinerier – Marknadsvärde.

Värdeökningsskydd gäller för byggnad* när försäkring tecknats enligt avsnitt 2.6.4 Byggnad, som fullvärde-* eller nyvärdeförsäkring*.

Ny fastighet eller ny byggnad* måste vara anmäld till bolaget för att ingå i försäkringen.

Det vid försäkringsårets början gällande försäkringsbeloppet för egendomen anses vid varje tidpunkt därefter vara höjt med det belopp, dock sammanlagt högst 25 %, varmed egendomens värde ökat under försäkringsåret genom investering* och prisändring. Se dock krav på lämnande av uppgifter i avsnitt 1.5 Uppgifter för förnyad försäkring.

För nyvärdeförsäkrad* eller marknadsvärdeförsäkrad* egendom gäller reglerna om underförsäkring när beloppet var för lågt vid försäkringsårets början.

2.8 Försäkrade skadehändelser

Egendomsförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt avsnitten 2.8.1 – 2.8.6. När försäkringen gäller med annan omfattning anges detta i försäkringsbrevet.

Egendomsförsäkringen omfattar skadehändelser enligt avsnitt 2.8.7 Kyl- och frys försäkring, 2.8.9 Maskinförsäkring eller 2.8.10 Allriskförsäkring, endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet.

2.8.1 Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar skadehändelser enligt avsnitten 2.8.1.1 – 2.8.1.7.

2.8.1.1 Brand, explosion, åskslag, el-fenomen, strömavbrott

Brandförsäkringen gäller för skada genom

- brand*,
- explosion*,
- åskslag,
- el-fenomen* som inträffar på elektrisk utrustning på försäkringsstället,
- strömavbrott som är oförutsett.

2.8.1.1.1 Undantag

Brandförsäkringen gäller inte för

- skada genom el-fenomen* eller strömavbrott på elektrisk utrustning med inkommande eller utgående spänning överstigande 400 volt. Undantaget gäller även om brand* eller explosion* därvid uppstått i utrustningen eller om el-fenomenet* eller strömavbrottet direkt eller indirekt orsakats av skada som uppstått i annat föremål.
- skada genom åskslag, el-fenomen* eller strömavbrott på
  - egendom i kyl- eller frysenhet (se dock avsnitt 2.8.7 Kyl- och frys försäkring),
- skada genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning till följd av åskslag, el-fenomen* eller strömavbrott (se dock avsnitt 2.8.2 Läckageförsäkring),
- skada på rör som exploderat, om rörets yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar,
- skada genom sprängningsarbete.

2.8.1.2 Sotutströmning

Brandförsäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad, om utströmningen är plötslig och oförutsedd och uppstår i samband med eldning.

2.8.1.2.1 Undantag

Brandförsäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggverk.

2.8.1.3 Frätande gas

Brandförsäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildas vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

2.8.1.4 Luftfartyg

Brandförsäkringen gäller för skada genom luftfartyg som störtar eller genom föremål som faller ned från luftfartyg.

2.8.1.5 Motordrivet fordon

Brandförsäkringen gäller för skada genom påkörning med motordrivet fordon i de fall då trafikskadeersättning enligt 11§ trafikskadelagen inte lämnas eller då denna lag inte gäller.

2.8.1.5.1 Undantag

Brandförsäkringen gäller inte för skada på

- det påkörande fordonet,
- gods vid hantering eller under transport med fordonet (se dock avsnitt 2.8.6 Transportförsäkring),
- hus, när skadans uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, felaktig konstruktion, ingrepp i bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter och inte heller för skada på egendom i sådant hus.

2.8.1.5.2 Särskild självrisk

Särskilda självrisken är 10 % av skadebeloppet*, dock lägst ett halvt basbelopp* och högst fem basbelopp*.

2.8.1.6 Storm eller hagel

Brandförsäkringen gäller för skada på hus och egendom i hus genom storm* eller genom hagel. Till huset räknas även fast anbringad egendom som hör till byggnad* enligt jordabalken.

Med skada genom storm* avses skada som orsakas av att egendomen

- i samband med storm* utsätts för vindtryck (även undertryck) och därvid rycks loss eller bryts sönder,
- träffas av föremål som stormen* blåst omkull eller fört med sig eller
- skadas av nederbörd eller kyla om denna står i direkt samband med och är en oundviklig följd av en ersättningsbar skada enligt ovan.

Med skada genom hagel avses skada som orsakas av att egendomen slås sönder av hagel.

2.8.1.6.1 Undantag

Brandförsäkringen gäller inte för

- skada genom översvämning, sjöhävning, isskruvning eller snötryck,
- skada på revetering, puts eller skorstensbeklädnad av annan orsak än föremål som stormen* blåst omkull eller fört med sig,
- skada på glas då dessa är monterade på avsedd plats (se dock avsnitt 2.8.5 Glasförsäkring),
- skada på växthus, plasthall eller tält,
- skada på egendom i växthus, plasthall eller tält,
- hus, när skadans uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, felaktig konstruktion, ingrepp i bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter och inte heller för skada på egendom i sådant hus.

2.8.1.6.2 Särskild självrisk

Särskilda självrisken är 10 % av skadebeloppet*, dock lägst 20 % av basbeloppet och högst fem basbelopp*, vid skada på

- egendom som är fast anbringad utanpå hus exempelvis markis, flaggstång eller antenn,
- hus som inte omsluts av hela och täta väggar och tak samt egendom i sådant hus.

2.8.1.7 Naturskada och dammgenombrott

Brandförsäkringen gäller för skada genom

- ras, varmed här avses att jordmassor, klippblock eller stenar kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge,
- lavin,
- jordskalv med en styrka av minst 4 enligt Richterskalan,
- vulkanutbrott inom Norden*,
- översvämning på byggnad och däri befintlig egendom,

Med översvämning förstås att vatten till följd av skyfall (minst 1 mm/minut eller 50 mm/dygn), snösmältning eller stigande sjö eller vattendrag, strömmat från markytan direkt in i byggnad* eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.

- genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid kraftverk, vattenverk, kvarn- eller branddamm och liknande.

2.8.1.7.1 Undantag

Brandförsäkringen gäller inte för skada genom ras, om skadan orsakats av

- enbart sättning i mark eller grund,
- sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete,
- uppläggning av jord- eller stenmassor,
- gruvdrift
- vatten- eller vågerosion.

2.8.1.7.2 Särskild självrisk

Särskilda självrisker är 10 % av skadebeloppet*, dock lägst ett halvt och högst fem basbelopp*.

2.8.1.7.3 Högsta ersättning

Vid skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med genombrott av kraftverksdamm eller regleringsdamm för kraftproduktion ersätts

- lös egendom med högst ett basbelopp*,
- byggnad* med sammanlagt högst två basbelopp* för samtliga byggnader* försäkrade i samma försäkring.

För därav föranledda skador enligt avsnitt 3 Avbrottsförsäkring lämnas ingen ersättning.

Högsta ersättning för andra naturskador och dammgenombrott är 150 basbelopp* för

- egendomsskador och
- därav föranledda skador enligt avsnitt 3 Avbrottsförsäkring.

2.8.1.7.4 Föreskrifter

När uppenbar risk för skada kan befaras föreligga ska den försäkrade anmäla detta till bolaget samt anlita geoteknisk expertis för nödvändiga skyddsåtgärder.

Försummas detta gäller samma påföljd som vid åsidosättande av räddningsplikt enligt avsnitt 2.10.1.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt.

2.8.2 Läckageförsäkring

Läckageförsäkringen omfattar skadehändelser enligt avsnitten 2.8.2.1 – 2.8.2.3.

2.8.2.1 Oförutsedd utströmning

Läckageförsäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- vatten – dock inte vattenånga – från installation* eller från vattensäng eller akvarium,
- vattenånga, olja eller annan vätska från installation* för lokaluppvärmning,
- vatten från inomhus beläget utrymme som har golvbrunn och som för sin funktion försetts med isolering avsedd att förhindra utströmning,
- vatten från grundvattengrop vid plötsligt och oförutsett fel på pumpmaskineri eller vid strömavbrott,
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning vid strömavbrott eller fel på anläggningen.

2.8.2.2 Lokalisering och friläggning

Vid skada som läckageförsäkringen gäller för enligt avsnitt 2.8.2.1 Oförutsedd utströmning, ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom försäkrad byggnad* för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

2.8.2.3 Gemensamma bestämmelser för läckageförsäkring

2.8.2.3.1 Undantag

Läckageförsäkringen gäller inte för

- kostnad för reparation av det fel som orsakat skadan,
- skada på den installation* varifrån utströmningen skett,
- skada genom utströmning från invändig installation* för regn- eller smältvatten, som inte fyller de krav som ställs på avloppssystem,
- skada genom utströmning från dräneringssystem, rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör, parkeringsdäck eller altan,
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad ur avloppsledning,
- kostnad för vätska, ånga eller kylmedium som strömmat ut,
- skada genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen skett under den tid försäkringen varit i kraft,
- skada på livsmedel i kyl- eller frysanläggning genom utströmning av vätska eller kylmedel vid strömavbrott eller fel på anläggningen (se dock avsnitt 2.8.7 Kyl- och frys-försäkring),
- skada genom utströmning från installation* som inte provats och godkänts i vedertagen ordning,
- skada på byggnad* och byggnadsdel* som inte uppfyller den byggnorm och de branschregler som gällde vid installations-, reparations-, renoverings- eller byggnadstillfället. Med byggnorm avses de regelverk som vid tiden för utförandet var gällande, exempelvis Svensk Byggnorm (SBN), Boverkets Byggregler (BBR) och branschregler,
- Skada på det ytskikt inklusive tätskikt och dess anslutning till installation eller annan byggnadsdel, genom vilket läckage uppstått och som orsakat av att tätskiktet var bristfälligt. Vid skada i våtrum räknas hela ytskiktet och tätskiktet för golv och vägg som en enhet.

2.8.2.3.2 Tilläggssjälvrisk

Tilläggssjälvrisk är ett halvt basbelopp*, vid skada på försäkrad byggnad* genom läckage

- från skikt avsett att förhindra utströmning, exempelvis våtisolering eller kakelbeklädnad, med anslutningar och genomföringar,
- från installation*, isolering eller kylanläggning, om läckaget orsakats av
  - åldersförändring, exempelvis korrosion eller förslitning,
  - eftersatt underhåll eller
  - bristfälligt utförande.

Tilläggssjälvrisk är 10 % av skadebeloppet*, dock lägst ett halvt och högst fem basbelopp* vid skada på varor* i källarlokal, som inte uppallats minst 10 cm över golvet. Med källarlokal avses lokal vars golv helt eller delvis är beläget minst en meter under intilliggande marknivå. I byggnad med flera källarvåningar gäller bestämmelsen endast för den lägst belägna våningen.

2.8.3 Inbrottsförsäkring

Inbrottsförsäkringen omfattar skadehändelser enligt avsnitten 2.8.3.1 – 2.8.3.5.

2.8.3.1 Stöld i lokal

Inbrottsförsäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse i samband med

- inbrott* då någon tagit sig in i inbrottskyddad försäkringslokal*,
- utbrott* då någon tagit sig ut ur obemannad inbrottskyddad försäkringslokal* eller
- att någon olovligen tagit sig in i försäkringslokal* med för låset avsedd nyckel, kod eller låskombination som åtkommit genom
  - rån*,
  - inbrott* i inbrottskyddad lokal* som uppfyller de krav på inbrottskydd som gäller för den försäkringslokal* där stölden/skadegörelsen förövas,
  - inbrott* i inbrottskyddad lokal* som uppfyller krav på inbrottskydd enligt skyddsklass 1*, om nyckeln förvarats i låst värdeskåp* eller
  - inbrott* i bostad på annan plats än på försäkringsstället.

2.8.3.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på glas då dessa är monterade på avsedd plats (se dock avsnitt 2.8.5 Glasförsäkring),
- skadegörelse genom sprängning (se dock avsnitt 2.8.1.1 Brand, explosion, åskslag, el-fenomen, strömavbrott).

2.8.3.1.2 Högsta ersättning

Högsta ersättning är ett halvt basbelopp*, för stöldbegärlig* egendom på annan plats enligt avsnitt 2.3.2 Annan plats, såvida inte annat försäkringsbelopp för sådan egendom förvarad på annan plats särskilt anges i försäkringsbrevet.

2.8.3.2 Stöld i särskilt inbrottskyddat förvaringsutrymme

När det i försäkringsbrevet anges att inbrottsförsäkringen omfattar egendom i särskilt inbrottskyddat förvaringsutrymme (exempelvis säkerhetsskåp*, kassaskåp, värdeskåp* eller värdevalv) i försäkringslokal* och där gärningsmannen tagit sig in på sätt som anges i avsnitt 2.8.3.1 Stöld i lokal, gäller inbrottsförsäkringen för skada genom stöld eller skadegörelse enligt följande.

2.8.3.2.1 Förvaringsutrymme med nyckellås

Öppnas förvaringsutrymmet med nyckel, kod eller låskombination, gäller försäkringen endast om försäkringstagaren eller den som för hans räkning omhänderhaft nyckeln, fråntagits denna genom

- rån* inom försäkringslokal* på försäkringsstället om gärningsmannen berett sig tillträde dit genom inbrott*,
- rån* på annan plats,
- inbrott* i bostad på försäkringsstället då den som omhänderhaft nyckeln vistats där eller
- inbrott* på annan plats än på försäkringsstället
  - i inbrottskyddad lokal* som uppfyller de krav på inbrottskydd som gäller för den försäkringslokal* där förvaringsutrymmet är placerat,
  - i inbrottskyddad lokal* som uppfyller krav på inbrottskydd enligt skyddsklass 1*, om nyckeln förvaras i låst värdeskåp* eller
  - i bostad.

2.8.3.2.2 Förvaringsutrymme med kod eller kombinationslås

När låsanordningen utgörs av kod eller kombinationslås och förvaringsutrymmet öppnats av obehörig, gäller försäkringen endast om koden eller kombinationen med våld eller hot som inneburit trängande fara avtvingats någon som i behörig ordning fått kännedom om denna. Har våldet eller hotet utövats inom försäkringslokalen* på försäkringsstället gäller försäkringen endast om gärningsmannen berett sig tillträde dit genom inbrott*.

2.8.3.2.3 Undantag

Inbrottsförsäkringen gäller inte för

- skada som inträffat när förvaringsutrymmet öppnats med nyckel som åtkommit på annat sätt än som anges i avsnitt 2.8.3.2.1 Förvaringsutrymme med nyckellås,
- skada som inträffat när nyckeln eller låskombinationen åtkommit genom rån*, våld eller hot, om den som utsatts för övergreppet medverkat till eller främjat skadan eller var under 18 år eller
- skadegörelse genom sprängning (se dock avsnitt 2.8.1.1 Brand, explosion, åskslag, el-fenomen, strömavbrott).

2.8.3.3 Stöld genom krossat fönster ("smash and grab")

Inbrottsförsäkringen gäller för skada genom stöld eller skadegörelse förövad utifrån genom krossat fönster.

2.8.3.3.1 Undantag

Inbrottsförsäkringen gäller inte för skada på glas (se dock avsnitt 2.8.5 Glasförsäkring).

2.8.3.3.2 Högsta ersättning

Högsta ersättning är ett basbelopp* för stulen och skadad egendom, såvida inte annat försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet.

2.8.3.4 Stöld av nyckel

När nyckel, kod eller låskombination som förvaras hos försäkringstagaren eller dennes ombud åtkommit genom

- rån*,
- inbrott* i inbrottskyddad lokal* eller
- inbrott* i bostad

och låsändringar på grund därav skäligen är påkallad i försäkrad byggnad* eller i försäkringslokal* på försäkringsstället, ersätter inbrottsförsäkringen kostnaden för detta.

Som nyckel anses även passerkort eller liknande.

2.8.3.4.1 Högsta ersättning

Högsta ersättning är ett basbelopp* per försäkringsställe.

2.8.3.5 Skadegörelse

Inbrottsförsäkringen gäller för skada genom uppsåtlig skadegörelse av annan än försäkrad. Stöld anses inte vara skadegörelse.

2.8.3.5.1 Undantag

Inbrottsförsäkringen gäller inte för skada

- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet,
- på lös egendom utomhus,
- på växthus, plasthall eller tält,
- på egendom i växthus, plasthall eller tält,
- på hissanläggning, rulltrappa eller annan anläggning för personbefordran,
- genom målning, färgning, inristning eller liknande på husfasad,
- i obemannad försäkringslokal* som inte är inbrottskyddad eller
- på glas, skylt eller markis då dessa är monterade på avsedd plats (se dock avsnitt 2.8.5 Glasförsäkring).

2.8.3.5.2 Särskild självrisk

Särskilda självriskan är 10 % av skadebeloppet*, dock lägst ett halvt och högst fem basbelopp*. Särskild självrisk tillämpas inte vid skada i samband med inbrott* eller inbrottsförsök.

2.8.4 Rånförsäkring

2.8.4.1 Rån eller överfall

Rånförsäkringen gäller för skada genom rån* eller överfall*.

2.8.4.1.1 Undantag

Rånförsäkringen gäller inte

- när den som utsatts för rånet* eller överfallet* medverkat till eller främjat skadan,
- för pengar och värdehandlingar*, när den som utsatts för rånet var under 18 år. Vid rån* inom försäkringstagarens försäkringslokaler* gäller dock inte denna åldersgräns.
- för skada på egendom som omhändertagits av annat företag, exempelvis transportföretag,
- vid utpressning eller kidnappning.

2.8.4.1.2 Särskild självrisk

Särskilda självriskan är 20 % av basbeloppet*.

2.8.5 Glasförsäkring

Glasförsäkringen omfattar skadehändelser enligt avsnitten 2.8.5.1 – 2.8.5.2.

2.8.5.1 Glas, skylt och markis

Glasförsäkringen gäller för skada genom bräck, sönderslagning eller stöld på följande egendom

- glas i inredning,
- glas i fönster eller dörr,
  - i hyrd lokal eller byggnad om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skadan,
  - i egen försäkrad byggnad,
- glas i skyltskåp,
- skylt med tillhörande armatur och stativ,
- markis med tillhörande stativ och tillbehör.

Försäkringen gäller också för skada genom sådan plötslig yttre påverkan att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset.

Med glas jämställs här plastmaterial såsom material av polykarbonat, akrylplast eller liknande material som används i stället för glas.

Behandlat glas

Vid glasskada som försäkringen gäller för ersätts även målning, etsning, blåstring på glas, larmfolie eller ingjuten larmtråd liksom plastfilm som glaset belagts med.

2.8.5.1.1 Undantag

Glasförsäkringen gäller inte för

- glas i växthus,
- glas, skylt eller markis som inte är monterat på därför avsedd plats,
- skada genom sprängningsarbete,
- skada som orsakats av att glaset målats, etsats, blåstrats eller belagts med plastfilm,
- skada på glas, skylt eller markis i byggnad* under uppförande, ombyggnad eller tillbyggnad, om skadan uppkommit i samband med sådan åtgärd,
- kostnad för vakthållning eller omskyltning.

2.8.5.1.2 Särskild självrisk

Särskilda självrisker är 20 % av basbeloppet*.

2.8.5.1.3 Högsta ersättning

Högsta ersättning är ett basbelopp*, såvida inte annat försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet.

2.8.5.2 Skada genom glas

Försäkringen gäller för skada till följd av att glas i fönster eller dörrar bräcks eller slås sönder.

2.8.6 Transportförsäkring

2.8.6.1 Skada under egen transport

Transportförsäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada under transport till eller från försäkringsställe med försäkringstagarens transportmedel – även hyrda, lånade eller leasade – samt under lastning och lossning i samband med sådan transport.

Försäkringen gäller endast i den mån försäkringstagaren står faran för egendomen och ersättning inte kan erhållas genom annan försäkring.

2.8.6.1.1 Undantag

Transportförsäkringen gäller inte för

- skada vid yrkesmässig transportverksamhet, exempelvis åkeriverksamhet,
- skada inom försäkringsstället som inte står i direkt samband med transport till eller från försäkringsstället,
- skada vid transport till och från plats där den försäkrade utför entreprenadarbete och inte heller för skada vid lastning och lossning vid sådan transport,
- skada genom svinn,
- stöld av
  - pengar och värdehandlingar*,
  - stöldbegärlig* egendom,
- skada genom rån* (se dock avsnitt 2.8.4 Rånförsäkring) eller
- skada på utrustning eller tillbehör som normalt finns i fordonet, exempelvis utrustning i servicebil, verktyg och mobiltelefon.

2.8.6.1.2 Särskild självrisk

Särskilda självrisker är 20 % av basbeloppet*, såvida inte annan självrisk särskilt anges i försäkringsbrevet.

2.8.6.1.3 Högsta ersättning

Högsta ersättning är ett basbelopp*, såvida inte annat försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet.

2.8.6.1.4 Särskilda säkerhetsföreskrifter

Utöver bestämmelserna i avsnitt 2.9 Säkerhetsföreskrifter gäller följande särskilda säkerhetsföreskrifter.

Transporterad egendom

Egendom ska vid transport hanteras med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt och skäligen åtgärder ska vidtas för att förhindra skada. Exempel på detta är följande.

Skada genom stöld som förövas under uppehåll i transport ersätts endast vid kortare uppehåll – för exempelvis lunchrast, lastning eller lossning – och under förutsättning att fordonet var låst. När fordonet lämnas ska nyckel inte lämnas kvar i låset.

Egendom som är stöldbegärlig* eller särskilt värdefull ska inte förvaras i fordon som lämnas utan tillsyn.

Egendom ska handhas så att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras, exempelvis genom ändamålsenlig emballering, packning, förankring, inoljning och annat ändamålsenligt sätt. Egendom som kan skadas av nederbörd ska vara täckt på tillfredsställande sätt.

Fordon

Fordon som används för transporten ska vara lämpligt med tanke på godsets art. Fordonet får inte vara bristfälligt eller överbelastat.

Fordon ska framföras i enlighet med gällande transport- och trafikbestämmelser.

2.8.7 Kyl- och frysförsäkring (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att kyl- och frysförsäkring ingår, gäller försäkringen för skada genom temperaturändring på varor med angivet försäkringsbelopp.

2.8.7.1 Temperaturändring

Kyl- och frysförsäkringen gäller för skada på försäkrade varor* i stationär kyl- eller frysenhet på försäkringsstället, genom

- temperaturändring på grund av oförutsedd händelse eller
- utströmmande vätska eller kylmedel.

Ersättning lämnas även för röjningskostnad enligt avsnitt 2.12.4 Röjningskostnad.

2.8.7.1.1 Undantag

Kyl- och frysförsäkringen gäller inte för skada

- genom skadehändelse som är ersättningsbar enligt avsnitten 2.8.1 – 2.8.4, även om försäkring avtalats att inte gälla med denna omfattning,
- på varor* i frysenhet vilka inte är industriellt djupfrysta,
- på varor* som vid inläggning i frys- eller kylvanhet inte är i fullgott skick,
- på varor* som lagrats under olämplig tidslängd.

2.8.9 Maskinförsäkring (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att maskinförsäkring ingår, gäller försäkringen vid plötslig och oförutsedd fysisk skada på den i försäkringsbrevet angivna egendomen.

Plötslig innebär att den händelse som utlöst skadan haft ett förhållandevis snabbt förlopp. Att händelsen varit oförutsedd innebär att den ska ha inträffat oväntat och att den normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra. Som plötslig och oförutsedd skada anses inte skada som består i gradvis uppkommen förändring exempelvis förslitning, förbrukning, korrosion, kavitation, beläggning eller avsättning.

2.8.9.1 Maskinförsäkring – Byggnad

När det anges i försäkringsbrevet att maskinförsäkring gäller för försäkrad byggnad*, avser försäkringen skada på följande egendom som hör till försäkrad byggnad* och som finns inom fastigheten

- system för vatten, värme, kyla, avlopp, ventilation, gas och elektricitet,
- elbelysning och eluttag för motorvärmare – exempelvis stolpar och ledningar,
- hissanläggning, rulltrappa och annan anordning för personbefordran,
- tvätt-, kyl- och frysanläggning för gemensamt bruk inom fastigheten,
- fordonsport med manöverorgan,
- anläggning för sophantering.

2.8.9.2 Maskinförsäkring – Maskinerier

När det anges i försäkringsbrevet att maskinförsäkring gäller för maskinerier*, avser försäkringen skada på samtliga maskinerier med ett gemensamt försäkringsbelopp.

2.8.9.3 Maskinförsäkring – Angiven maskin

När det anges i försäkringsbrevet att maskinförsäkring gäller för angiven maskin, avser försäkringen skada på denna maskin med angivet försäkringsbelopp.

2.8.9.4 Maskinförsäkring – Datainformation

När det anges i försäkringsbrevet att maskinförsäkring gäller för datainformation*, avser försäkringen skada på information på datamedia* med angivet försäkringsbelopp.

2.8.9.5 Gemensamma bestämmelser för maskinförsäkring

2.8.9.5.1 Undantag

Följande undantag gäller för maskinförsäkringen enligt avsnitten 2.8.9.1 – 2.8.9.4 ovan.

Undantagen egendom

Maskinförsäkringen gäller inte för skada på

- sanitetsgods (såsom tvättställ, badkar, toalettstol och bidé),
- hushållsmaskin* i bostadslägenhet,
- belysningsarmatur,
- värmekulvert*, borrhål, brunn, simbassäng,
- el-patron i värmepanna eller varmvattenpanna,
- rökgång, fundament, murverk och inmurning eller infodring,
- utbytbara verktyg,
- förbrukningsmateriel.

Undantagna skador

Maskinförsäkringen gäller inte för skada genom

- skadehändelse som är ersättningsbar enligt avsnitten 2.8.1 – 2.8.6, även om försäkring avtalats att inte omfatta skador enligt dessa avsnitt,
- sprängningsarbete,
- smälta,
- ras, skred, förskjutning och sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till sådan händelse,
- vatten, som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt ut ur avloppsledning eller svämrat över,
- att hav, sjö eller vattendrag svämrat över,
- dammgenombrott.

Maskinförsäkringen gäller inte för skada som

- är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering,
- består i stöld, svinn eller bedrägeri,
- består i att information på datamedia* blir obrukbar eller förloras till följd av
  - tillverkningsfel eller brist hos datamedia*,
  - felhantering, felprogrammering och liknande,
  - orsakas av datavirus, intrång av obehörig eller liknande.

2.8.9.5.2 Tilläggssjälvrisk

Tilläggssjälvrisk är 10 % av skadebeloppet*, dock lägst 20 % av basbeloppet och högst fem basbelopp vid skada på el-utrustning och elektroniksystem genom åskslag eller annat plötsligt och oförutsett el-fenomen.

2.8.10 Allriskförsäkring (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att allriskförsäkring ingår, gäller försäkringen vid plötslig och oförutsedd fysisk skada/förlust, på den i försäkringsbrevet angivna egendomen.

Plötslig innebär att den händelse som utlöst skadan/förlusten haft ett förhållandevis snabbt förlopp. Att händelsen varit oförutsedd innebär att den ska ha inträffat oväntat och att den normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra. Som plötslig och oförutsedd skada anses inte skada som består i gradvis uppkommen förändring exempelvis förslitning, förbrukning, korrosion, kavitation, beläggning eller avsättning.

2.8.10.1 Allriskförsäkring – lös egendom

När det anges i försäkringsbrevet att allriskförsäkring gäller för försäkrad lös egendom, gäller allriskförsäkringen för skada/förlust, genom påverkan utifrån på denna egendom.

Försäkringen gäller i av försäkringstagaren disponerad försäkringslokal* på försäkringsställe enligt avsnitt 2.3.1 Försäkringsställe.

Vid stöld lämnas ersättning endast om skadetillfället kan preciseras. Således ersätts inte skada/förlust som upptäcks först vid exempelvis inventering.

2.8.10.1.1 Undantag

Följande undantag gäller för allriskförsäkringen.

Undantagen egendom

Allriskförsäkringen gäller inte för förlust av eller skada på:

- levande djur,
- varor* och kunders egendom* i kyl- och frysanläggning genom utströmmande köldmedium eller genom temperaturändring som är en följd av fel i kylmaskineri, strömavbrott eller annan oföretsedd händelse,
- rökgång, fundament, murverk och inmurning eller infodring,
- induktionsspole för omröring eller uppvärmning av smälta och därtill hörande kabelutrustning,
- egendom som köpts utan sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade om skadan skulle ha omfattats av sådan gängse garanti.

Undantagna skador

Allriskförsäkringen gäller inte för skada/förlust genom

- skadehändelse som är ersättningsbar enligt avsnitten 2.8.1 – 2.8.7, även om försäkring avtalats att inte omfatta skador enligt dessa avsnitt,
- sprängningsarbete,
- smälta,
- utpressning eller kidnapping,
- ras, skred, förskjutning och sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till sådan händelse,
- hav, sjö eller vattendrag som svämmat över,

Allriskförsäkringen gäller inte för skada/förlust som

- är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering,
- består i stöld som begåtts av anställd hos den försäkrade,
- består i bedrägeri, förskingring eller liknande förmögenhetsbrott,
- orsakats av att föremål monteras, demonteras, bearbetas, repareras eller tillverkas,
- orsakats av skadedjur, insekter, bakterier, virus eller smittoämnen,
- består i att datainformation* blir obrukbar eller förloras till följd av
  - tillverkningsfel eller brist hos datamedia*,
  - felhantering, felprogrammering eller liknande,
  - orsakats av datavirus, intrång av obehörig eller liknande,
- består i eller är en följd av fel i klimatanläggning med automatik för temperatur- och luftfuktighetsreglering; detta undantag gäller dock inte för dator eller datainformation*,
- består i kontamination eller i form- och strukturförändring såsom förgasning, färg- eller luktförändring.

2.8.10.1.4 Särskilda säkerhetsföreskrifter

Utöver bestämmelserna i avsnitt 2.9 Säkerhetsföreskrifter gäller följande särskilda säkerhetsföreskrifter.

Allmänt

Egendom ska hanteras med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt. Skäliga säkerhetsåtgärder ska vidtas för att förhindra förlust eller skada.

Försäkringslokal* på försäkringsställe enligt avsnitt 2.3.1 Försäkringsställe där försäkringen gäller, ska vid stöld ur eller skadegörelse i obemannad försäkringslokal*, vara låst och uppfylla kraven för inbrottsskydd.

2.9 Säkerhetsföreskrifter

En säkerhetsföreskrift är en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Utöver de allmänna säkerhetsföreskrifter som finns i detta avsnitt finns också särskilda säkerhetsföreskrifter. Sådana särskilda säkerhetsföreskrifter kan förekomma under respektive avsnitt i villkoren eller framgå av försäkringsavtalet, exempelvis besiktningsprotokoll till vilket försäkringsbrevet hänvisar.

Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att säkerhetsföreskrifter följs av

- den försäkrades företagsledning,
- övriga anställda hos den försäkrade,
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlåtats av den försäkrade.

När någon som anges ovan inte följer dessa säkerhetsföreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen ur denna försäkring enligt avsnitt 2.9.30 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift.

2.9.1 Allmänt

Den försäkrade ska iaktta de föreskrifter som

- meddelas av myndighet,
- meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande,
- jämte tillämpningsföreskrifter anges i lag eller förordning om
  - brandfarliga varor,
  - explosiva varor,
  - elektrisk starkströmsanläggning,
  - hälso- och miljöfarliga varor,
- anges nedan,
- anges i försäkringsbrevet.

2.9.2 Revisionsbesiktning

Anges i försäkringsbrevet att elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas gäller följande.

Revisionsbesiktning

Elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad.

Revisionsbesiktningen ska utföras av besiktningsman som är auktoriserad av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd eller av bolaget.

Besiktningsplikt

Besiktningsplikten gäller för försäkringstagaren till byggnadens/verksamhetens brandförsäkring.

Föreligger besiktningsplikt för någon byggnad ska samtliga byggnader som ingår i verksamheten på samma ställe revisionsbesiktigas.

Besiktningsfrekvens

Den första revisionsbesiktningen ska göras inom ett år efter det att el-anläggningen blivit besiktningspliktig.

Därefter ska revisionsbesiktning vanligen ske vart tredje kalenderår med högst 40 månader mellan besiktningarna. Annan besiktningsfrekvens än treårig kan förekomma.

Revisionsintyg

Intyg om revisionsbesiktning utfärdat av besiktningsingenjören ska av försäkringstagaren på begäran uppvisas för bolaget.

Fel och brister

Vid revisionsbesiktning påtalade fel och brister ska av behörig person rättas till inom två månader efter besiktningen.

2.9.3 Heta arbeten

Dessa säkerhetsföreskrifter för heta arbeten gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand* kan föreligga. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Tillstånd

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (exempelvis ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand*.

Om fara för brand* bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Svenska Brandskyddsföreningens (SBF) blankett Tillstånd/Kontrollista för heta arbeten eller motsvarande, som skall vara fullständigt ifylld samt
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta.

Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

2.9.3.1 Säkerhetsregel nr 1 – Behörighet

Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten.

Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

2.9.3.2 Säkerhetsregel nr 2 – Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen – även under arbetsrast – under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid – minst en timme – eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i Tillståndet.

Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand* upphört.

Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

2.9.3.3 Säkerhetsregel nr 3 – Brandfarlig vara

För Heta Arbeten i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara, ska tillstånd inhämtas av den som är utsedd att vara föreståndare för hanteringen.

2.9.3.4 Säkerhetsregel nr 4 – Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

2.9.3.5 Säkerhetsregel nr 5 – Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort eller skyddas genom övertäckning eller avskärmas.

2.9.3.6 Säkerhetsregel nr 6 – Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara skyddas eller göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

2.9.3.7 Säkerhetsregel nr 7 – Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

2.9.3.8 Säkerhetsregel nr 8 – Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233 B C (minst 2 x 6 kg).

Vid takläggning

Vid takläggning krävs slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233 B C (minst 2 x 6 kg). Alternativt gäller tre certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233 BC (minst 3 x 6 kg pulver). Vid takläggning krävs alltid att brytverktyg och handstrålkastare finns på arbetsplatsen.

2.9.3.9 Säkerhetsregel nr 9 – Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränningsgas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

2.9.3.10 Säkerhetsregel nr 10 – Larmning

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

2.9.3.11 Säkerhetsregel nr 11 – Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

2.9.3.12 Säkerhetsregel nr 12 – Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

2.9.3.13 Säkerhetsregel nr 13 – Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBFs ”Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger”.

2.9.4 Tobaksrökning

Rökning får förekomma i kontor, matsal och samlingslokal.

Under förutsättning att bolaget skriftligen medgett detta får rökning även förekomma

- vid fasta arbetsplatser i lokal eller upplag som inte är brand- eller explosionsfarligt,
- på särskild anvisad plats.

På övriga platser får rökning inte förekomma.

Plats eller område där rökning inte får förekomma ska markeras tydligt.

2.9.5 Brandsläckning och larm

Brandsläckningsredskap och larmanordningar ska finnas i den utsträckning som anges av kommunens räddningschef och av bolaget.

2.9.6 Branddörr och annan sektionering

Branddörr, brandlucka och annan sektionering ska vara stängd under icke-arbetstid.

2.9.7 Uppvärmningsanordning

Brännbart material ska hållas på erforderligt avstånd från heta ytor på eldstäder och rökkanaler eller skyddas med isolering mot överhettning.

Varmluftspanna, byggtork och annan flyttbar anordning för uppvärmning med fast, flytande eller gasformigt bränsle ska vara av typ som godkänts av Statens Provvningsanstalt eller annan behörig instans. Flyttbar elvärmeapparat ska vara utförd enligt gällande bestämmelser från SEMKO eller annat nordiskt provningsinstitut.

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller explosionsfarliga utrymmen.

Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad* endast i samband med byggnads- och anläggningsarbete.

2.9.8 Utomhusförvaring av brännbart material

Under annan tid än normal arbetstid eller öppethållande får inte brännbart material förvaras på öppen, olåst lastkaj eller på annan plats utomhus inom sex meter från byggnad, exempelvis i öppen olåst container.

Med brännbart material avses bland annat emballage, lastpallar, plastbackar och avfall.

Föreskriften gäller inte för

- lastkaj eller varuintag som är inbyggda med täta väggar och har samtliga öppningar låsta eller är reglade på insidan eller
- lastkaj eller varuintag med godkänd sprinkleranläggning eller
- försäkringsställe inom inhägnat område som uppfyller för försäkringen gällande krav på områdesskydd enligt skyddsklass* områdesskydd eller
- slutet eller låst container.

2.9.9 Motordrivet fordon

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap, terrängmotorfordon) får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i försäkringslokal* eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats som är avskild från försäkringslokalen* eller upplaget i övrigt,
- permanenta lastnings- och lossningsplatser försetts med brandsläckningsredskap,
- bolaget och kommunens räddningschef lämnat medgivande därtill, om försäkringslokalen* eller upplaget är brand- eller explosionsfarligt. Medgivandet gäller endast fordon som är säkerhetsmässigt anpassat till det aktuella området.

Motordrivet fordon får inte utan medgivande av bolaget och kommunens räddningschef garageras inom fabriktions- eller lagerlokal eller upplag.

2.9.10 Dator och datainformation

Förvaring av originalprogram

Originalexemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte originalexemplaret och installerade program kan skadas vid samma skadetillfälle.

När det finns bevis på nyttjanderätt (licensavtal), kan som alternativ till ovanstående vara att originalexemplar av programvara och bevis på nyttjanderätt förvaras på sådant sätt att dessa inte kan skadas vid samma skadetillfälle.

Detta innebär att programvaran i original och installerade program, alternativt programvaran i original och bevis på nyttjanderätt, ska förvaras i skilda byggnader.

Rutin för säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska framställas dagligen under arbetsdag eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde. Säkerhetskopia ska vara korrekt och funktionsduglig.

Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia av information som datoranvändaren lagrat på datamedia* ska förvaras skild från originalet på sådant sätt att kopian och originalet inte kan skadas vid samma skadetillfälle.

Detta innebär att original och säkerhetskopia ska förvaras i skilda byggnader.

Säkerhetsföreskriften gäller även för ej färdigställda varor som är avsedda att ingå i tjänsteuppdrag när varan lagras på datamedia*.

Dator

Dator ska ha utrustning som skyddar mot skador som kan uppstå genom åskslag, strömavbrott eller genom variationer i nätspänningen.

2.9.11 Frysning

Skäliga åtgärder ska vidtas för att förhindra skada genom frysning. Exempel på sådana åtgärder är att

- alla ledningar och behållare töms på vatten och vatten som finns kvar i ledningar eller behållare är antifrysbehandlat eller
- säkerställ att byggnaden är tillräckligt uppvärmd för att förhindra frysning.

2.9.12 Inbrott

Allmänt

Inbrottsskyddad försäkringslokal* innebär att denna ska uppfylla för försäkringen gällande krav på skyddsklass* och larmanläggning. Samtliga skyddsanordningar ska vara i funktion, exempelvis

- lås ska vara låsta,
- regler ska vara reglade,
- nyckel eller kod ska inte lämnas i lås eller förvaras i försäkringslokalen*,
- larmanläggning ska vara aktiverad.

Försäkringsställe

Försäkringslokal* på försäkringsställe enligt avsnitt 2.3.1 Försäkringsställe där inbrottsförsäkringen gäller, ska uppfylla kraven för inbrottsskydd enligt villkor (skyddsklass*) som anges i försäkringsbrevet.

Anges ingen skyddsklass* i försäkringsbrevet ska försäkringsstället vara inbrottsskyddat enligt skyddsklass 1*.

Annan plats

Försäkringslokal* på annan plats enligt avsnitt 2.3.2 Annan plats där inbrottsförsäkringen gäller, ska uppfylla kraven för inbrottsskydd enligt skyddsklass 1*, eller vid förvaring i bostad uppfylla aktsamhetskraven i bolagets villkor för hemförsäkring.

Annat förvaringsutrymme

Annat förvaringsutrymme enligt avsnitt 2.8.3.2 Stöld i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme, ska uppfylla kraven för inbrottsskydd som anges i försäkringsbrevet.

2.9.13 Nyckel, kod och låskombination

Nyckel, kod eller låskombination till byggnad* och försäkringslokal* ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får exempelvis inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras så att den är lättillgänglig för obehörig.

Nyckelskåp

I nyckelskåp får endast förvaras sådan nyckel som uteslutande går till allmänt utrymme – såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande – vilket är betryggande avskilt från annan försäkringslokal*.

Låsbyte

Lås, kod eller låskombination ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning misstänka att någon obehörigen innehar nyckeln eller har kännedom om koden eller låskombinationen.

2.9.14 Handhavande, underhåll och utförande

Egendom ska underhållas och handhas så att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras och skäliga åtgärder ska vidtas för att därigenom förhindra skada. Exempelvis ska försäkrad utföra skötsel, underhåll, service och övervakning i rimlig omfattning. Drift, handhavande och annan användning ska ske på ett riktigt sätt.

När den försäkrade eller dennes arbetstagare borde inse att skada med stor sannolikhet ska komma att inträffa ska skäliga åtgärder vidtas för att förhindra skada.

Byggnad* och byggnadsdel* ska utföras enligt den byggnorm och de branschregler som gällde vid installations-, reparations-, renoverings- eller byggnadstillfället. Med byggnorm avses de regelverk som vid tiden för utförandet var gällande, exempelvis Svensk Byggnorm (SBN), Boverkets Byggregler (BBR) och branschregler.

2.9.30 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Har säkerhetsföreskrift inte följts görs ett avdrag från skadeersättningen enligt nedan. Avdraget kan minskas om särskilda skäl kan anses föreligga med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Avdrag görs inte

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften iakttagits,
- om den som haft att tillse att föreskriften iakttogs inte kan lastas för att den åsidosatts.

2.9.30.1 Heta arbeten

Har säkerhetsföreskrift för heta arbeten enligt avsnitt 2.9.3 inte följts görs ett avdrag med 30 % av skadeersättningen, dock med lägst ett och högst tio basbelopp*.

2.9.30.2 Dator och datainformation

Har säkerhetsföreskrift för dator och datainformation* enligt avsnitt 2.9.10 inte följts görs ett avdrag med den merkostnad som uppstått till följd av att föreskriften inte följts.

Har säkerhetsföreskrift för dator inte följts görs ett avdrag med 20 % av skadeersättningen, dock med lägst ett halvt och högst tio basbelopp*.

2.9.30.3 Frysning

Har säkerhetsföreskrift för frysning enligt avsnitt 2.9.11 inte följts innebär detta att ingen ersättning lämnas. När särskilda skäl föreligger kan dock en begränsad ersättning lämnas.

2.9.30.4 Inbrott

Har säkerhetsföreskrift för inbrott enligt avsnitt 2.9.12 inte följts innebär detta att ingen ersättning lämnas. När särskilda skäl föreligger kan dock en begränsad ersättning lämnas.

2.9.30.5 Handhavande, underhåll och utförande

Har säkerhetsföreskrift för handhavande, underhåll och utförande enligt avsnitt 2.9.14 inte följts innebär detta att ingen ersättning lämnas. När särskilda skäl föreligger kan dock en begränsad ersättning lämnas.

2.9.30.6 Särskilda säkerhetsföreskrifter

När särskilda säkerhetsföreskrifter anges under respektive avsnitt i villkoren eller framgår av försäkringsavtalet, och denna säkerhetsföreskrift inte har annan påföljd särskilt angiven gäller följande.

Har särskild säkerhetsföreskrift inte följts innebär detta att ingen ersättning lämnas. När särskilda skäl föreligger kan dock en begränsad ersättning lämnas.

2.9.30.7 Annan säkerhetsföreskrift

Har säkerhetsföreskrift inte följts i övriga fall görs ett avdrag med 20 % av skadeersättningen, dock med lägst ett halvt och högst tio basbelopp*.

2.10 Åtgärder vid skada

2.10.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående,
- begränsa skada som redan inträffat och
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

Se även avsnitt 2.8.1.7.4 Föreskrifter, som avser uppenbar risk för skada genom naturskador och dammgenombrott.

2.10.1.1 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt avsnitt 2.10.1 Räddningsplikt, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäliga. I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll.

Vid förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

2.10.1.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

När den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på den skadeersättning som annars skulle betalats eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

2.10.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav mot bolaget ska anmälas så snart som möjligt.

Dessutom ska den försäkrade vid stöld, inbrott*, rån*, överfall* eller annat brott snarast göra polisanmälan. Den av polisen upptagna anmälan ska i original sändas till bolaget.

2.10.3 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast inom ett år från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ansvar.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

Kostnad för framställande av ersättningskrav ersätts inte.

2.10.4 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

2.10.5 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besiktiga skada samt att, redan innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation och tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering.

lakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

2.11 Skadevärdering

2.11.1 Byggnad

2.11.1.1 Byggnaden återställs

Återställs byggnaden* värderas skadan till kostnad för att utan dröjsmål återställa byggnaden* i samma utförande, men på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material, minskad med avskrivning enligt avsnitt 2.11.1.1.1 Avskrivning.

Med återställande förstås

- reparation,
- återuppförande av samma eller lika ändamålsenlig byggnad* för samma ändamål på samma grund eller
- anskaffande av annan lika ändamålsenlig byggnad* för samma ändamål på annan plats inom Sverige.

Återställandet måste ske senast inom två år från skadedagen. Sker det senare på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

Kan utan väsentlig olägenhet återställandet ske i samband med normalt underhåll värderas skadan till uppskattad andel av underhållskostnaden.

Återställs byggnaden* på annan plats värderas skadan högst till vad det skulle ha kostat att återställa den skadade byggnaden* på ursprunglig grund. Återställandekostnaden minskas med det belopp varmed marknadsvärdet ökar, genom att återställande sker på annan plats.

Värdeökning som kan uppstå till följd av förhöjd ändamålsenlighet av annan orsak än ändrad belägenhet dras av från skadans värde.

I skadekostnad* inräknas inte

- merkostnad som beror på forceringsåtgärder, exempelvis reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel,
- värdeminskning som egendomen efter återställandet kan anses ha undergått,
- merkostnad som uppstår om återställandet fördröjs av den försäkrade.

2.11.1.1.1 Avskrivning

Avskrivning genom åldersavdrag görs på återställandekostnad (material samt arbete för rivning och återställande) för varje byggnadsdel*.

Vid återställande av en installation* utomhus görs avdrag för installationens* ålder på hela kostnaden för återställande, det vill säga inklusive friläggning och återläggning.

Åldern räknas från den tidpunkt då föremålet första gången togs i bruk.

Byggnadsdel eller objekt	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med
Installation* och maskinell utrustning		
• rörsystem, oljecistern, vattenradiator, sanitetsgods, septiktank, vattenburen golvvärme	10	5 %
• murade värmeinstallationer, exempelvis kakelugn, öppen spis	10	5 %
• värmepumpanläggning inkl inbyggd varmvattenberedare, värmeåtervinningssystem, vindkraftverk, takvärme, kylanläggning	2	10 %
• luft/luft och luft/vatten värmepump	1	15 %
• värmeväxlare, fläktar, solceller och solfångare	2	10 %
• hushållsmaskin* inkl spis, centralsugare, djupvattenpump och luftavfuktare	2	10 %
• elektrisk golvvärme	2	10 %
• elinstallation	25	5 %
• hiss (korg, vajer, motor och hydraulik)	25	5 %
• övriga installationer och annan maskinell utrustning än hushållsmaskin*, exempelvis värmepanna inkl expansionskärl, varmvattenberedare, oljefylld radiator, el-radiator	5	8 %
• radio- och TV-antenn (även parabol), antennenläggning	2	10 %
• larm, datakablar, audioinstallationer	5	8 %
• markis, persienn	2	10 %
Målning inomhus i utrymmen som inte är våtrum*, samt målning utomhus	5	8 %
Tapetsering och annan väggbeklädnad inomhus som inte är våtrum*	5	8 %
Inredningar i kök, våtrum och övriga utrymmen, ytterdörrar, innerdörrar, portar, fönster samt beslag och lås	15	5 %
Golvbeläggning inomhus i utrymmen som inte är våtrum*		
• textila och laminat	5	8 %
• plast och linoleum	5	5 %
• trägolv, parkett och lamellträ	20	5 %
• sten och keramiska plattor	20	2 %
• övriga material	10	5 %
Våtrumsbeklädnad inklusive tätskikt ¹⁾		
• trådsvetsad golv- och väggmatta	5	8 %
• sten och keramiska plattor inkl tätskikt	5	5 %
• övriga material och utföranden samt målning i våtrum*	2	10 %
Takbeläggning		
• papp, plast, gummi	5	8 %
• taktegel	20	5 %
• plåt, eternit	15	5 %
• övriga material	10	3 %
Skorsten		
• stål, plåt	5	8 %
• annat material	25	2 %

1) Våtrumsbeklädnad som orsakat skada genom att den har läckt är undantagen enligt läckageförsäkringen, avsnitt 2.8.2.3.1 Undantag.

Dessa avskrivningsregler tillämpas inte för byggnadsdel* eller objekt för vilka tillämpningen skulle leda till oskäligt resultat. Istället värderas skadan med hänsyn tagen till de värdehöjande egenskaperna.

Var byggnadsdel* redan skadad eller bristfällig före försäkringsskadan görs återställande med avdrag för skadan/ bristfälligheten utöver avskrivning enligt tabell. Var byggnadsdelen* helt uttjänt kan avskrivningen bli 100 %.

Avskrivning begränsas till högst 80 % för byggnadsdel* eller del av sådan som före skadan var funktionsduglig. Denna begränsning gäller inte för hushållsmaskin* eller installation* vid skada enligt avsnitt 2.8.9 Maskinförsäkring samt 2.8.10 Allriskförsäkring där avskrivningen kan bli 100 %.

Även för annan del av byggnad* än byggnadsdel* enligt ovanstående tabell, kan ett särskilt avdrag göras på återställande- eller reparationskostnad, då underhållet varit eftersatt eller vid onormalt slitage.

2.11.1.1.2 Myndighetskrav

När kostnad för återställande ökas genom att skadad byggnad* enligt myndighets beslut eller enligt för byggnaden* gällande normer i något avseende måste ges annan konstruktion eller annat utförande än före skadan, får sådan kostnadsökning medräknas i skadekostnaden, dock högst med fyra basbelopp*, om inte annat belopp särskilt anges i försäkringsbrevet.

Härvid får inte medräknas kostnad

- för föreläggande som utfärdats före skadan,
- föranledd av arkeologiska undersökningar,
- som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos anläggning eller maskinell utrustning för industriell process som bedrivs i byggnaden*,
- för oskadad byggnadsdel som inte berörs av skadan,
- som skulle ha uppkommit inom två år räknat från skadedagen även om skadan inte inträffat.

Föreskrifter

Den försäkrade måste följa bolagets anvisningar och på bolagets bekostnad söka dispens eller överklaga beslut i de fall uppfyllandet av visst krav måste bedömas medföra oskälig och inte befogad kostnad. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för kostnad som därigenom uppstår.

2.11.1.1.3 Byggnads särart

När kostnad för återställande ökas därför att skadad byggnad* på grund av sin särart eller sitt kulturhistoriska och konstnärliga värde inte kan återställas på ett rationellt sätt beträffande metoder och material, får sådan kostnadsökning medräknas i skadekostnaden, dock högst med ett basbelopp*, om inte annat belopp särskilt anges i försäkringsbrevet.

Merkostnad kan avse reparation av skadad byggnad* om detta är möjligt eller anskaffa ny tillverkad byggnadsdel av motsvarande konstnärliga kvalitet, exempelvis tidsenligt byggnadsmaterial och utförande samt konstnärlig utsmyckning.

Härvid får inte medräknas kostnad

- föranledd av arkeologiska undersökningar,
- som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos byggnaden* eller föremålet.

Föreskrifter

Byggnad* eller byggnadsdel med särskilt kulturhistoriskt och/eller konstnärligt värde ska vara särskilt dokumenterad, exempelvis med ritningar, foto eller finnas upptagen i särskild förteckning. Aktuell dokumentation ska förvaras så att den inte kan förstöras i samband med att den förtecknade egendomen skadas. När denna föreskrift inte följts kan ersättningen vid skada minskas enligt avsnitt 2.9.30.7 Annan säkerhetsföreskrift.

Den försäkrade måste följa bolagets anvisningar och på bolagets bekostnad söka dispens eller överklaga beslut i de fall uppfyllandet av visst krav måste bedömas medföra oskälig och inte befogad kostnad. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för kostnad som därigenom uppstår.

2.11.1.2 Byggnaden återställs inte

Återställs inte den skadade byggnaden* värderas skadan till skillnaden mellan byggnadens* marknadsvärde* omedelbart före och omedelbart efter skadan. Skadan värderas dock inte högre än till vad det skulle ha kostat att återställa byggnaden*.

2.11.1.3 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

När återställande av byggnaden* hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift är den försäkrade även berättigad till ersättning – restvärdeersättning – för vad kvarvarande delar därigenom förlorat i värde. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar och på bolagets bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut.

Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnaden* inte kan användas. Restvärdeersättning lämnas inte i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning.

2.11.2 Fastighetsinventarier

Skada värderas enligt reglerna i avsnitt 2.11.4 Maskinerier.

Återställs inte den skadade egendomen inom två år, värderas skadan till skillnaden mellan egendomens marknadsvärde* omedelbart före och omedelbart efter skadan.

2.11.3 Trädgårdsanläggning

Skada värderas till vad det kostar att återställa trädgårdsanläggningen*.

Vid nyplantering av buskar och träd medräknas endast kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgård eller plantskola i Sverige.

2.11.4 Maskinerier

Vid marknadsvärdeförsäkring* värderas skadan till skillnaden mellan egendomens marknadsvärde* omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Vid fullvärde-*, nyvärde-* samt förstariskförsäkring* gäller reglerna i avsnitten 2.11.4.1 – 2.11.4.2.

Avskrivningsreglerna nedan tillämpas inte för objekt för vilket tillämpningen skulle leda till oskäligt resultat. Istället värderas skadan med hänsyn tagen till de värdehöjande egenskaperna

2.11.4.1 Maskinerier som återställs

När återställande sker värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa egendomen på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

Med återställande förstås

- reparation eller
- anskaffande av föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, ska vid värderingen avdrag göras för detta.

Återställandet måste ske inom två år från skadedagen. Sker det senare på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

I skadekostnad inräknas inte

- merkostnad som beror på forceringsåtgärder, exempelvis reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel,
- värdeminskning som egendomen efter återställandet kan anses ha undergått genom skadan.

2.11.4.1.1 Föremålets värde är mindre än halva nyanskaffningsvärdet

När föremålets tekniska* värde vid skadetillfället är lägre än halva nyanskaffningsvärdet* värderas skada till kostnad för återställande, dock högst till det tekniska* värdet.

Särskilda värderingsregler gäller för vissa föremål och framgår av avsnitten 2.11.4.1.2 – 2.11.4.1.6.

2.11.4.1.2 Elektriska och elektroniska styrsystem samt lindningar

Skada på

- elektriska styrsystem,
  - elektroniska styrsystem och
  - lindningar - och på grund av härav uppkomna skador på plåtar – till elektrisk utrustning,
- värderas till kostnad för återställande, minskad med avskrivning enligt nedan.

Avskrivning genom åldersavdrag görs på återställandekostnad (felsökning, ur- och inmontering, transport, material och arbete).

Åldern räknas från den tidpunkt då föremålet första gången togs i bruk.

Föremål	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med
Elektriska och elektroniska styrsystem	5	10 %
Lindningar till		
• Transformator	5	3 %
• Generator	5	5 %
• Motor	5	5 %

Avskrivning begränsas till högst 80 % för föremål som före skadan var funktionsdugligt. Denna begränsning gäller inte vid skada då föremålet endast slutat att fungera, avskrivningen kan då bli 100 %.

När driftförhållandena är sådana att värdeminskningen sker i väsentligt snabbare takt än vad som ovan angivits, ska detta beaktas genom att procentsatsen ökas och tidpunkten för dess tillämpning tidigareläggs.

2.11.4.1.3 Förbränningsmotor, kompressor och värmepump

Skada på

- slitdelar till förbränningsmotor, exempelvis cylinderfoder, kolv, lager och cylinderblock utan lösa foder,
- kompressor och
- värmepump

värderas till kostnad för återställande, dock högst till föremålets tekniska* värde.

Vid beräkning av det tekniska* värdet görs avskrivning genom åldersavdrag för förbränningsmotor på delarnas nyanskaffningsvärde* (inklusive arbetskostnad för renovering) samt för kompressor och värmepump på föremålets nyanskaffningsvärde*.

Åldern räknas från den tidpunkt då föremålet första gången togs i bruk. För förbränningsmotor kan tidpunkten även räknas från den tidpunkt motorn senast renoverades.

Föremål	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med
Slitdelar till förbränningsmotor	0	15 %
Kompressor	3	10 %
Värmepump	1	15 %

Procentsatsen för den årliga avskrivningen är grundad på en årlig drifttid av 1 200 – 1 500 timmar. Avviker den årliga drifttiden väsentligt härifrån ska detta beaktas genom att procentsatsen ändras.

Avskrivning på förbränningsmotor begränsas till högst 80 % på föremål som före skadan var funktionsdugligt. Denna begränsning gäller inte vid skada då motorn endast slutat att fungera, avskrivningen kan då bli 100 %.

2.11.4.1.4 Maskinerier som används i entreprenad och montageverksamhet

Skada på maskinerier* och hjälpmedel som används i entreprenad- och montageverksamhet, värderas till kostnad för återställande, minskad med avskrivning enligt nedan.

Avskrivning genom åldersavdrag görs på återställandekostnad (felsökning, ur- och inmontering, transport, material och arbete).

Åldern räknas från den tidpunkt då föremålet första gången togs i bruk.

Föremål	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med
Bod, container och ställningar	5	10 %
Handverktyg och mindre redskap	2	20 %
Eldrivna verktyg och maskiner	2	20 %
Batteridrivna handverktyg	1	20 %
Motordrivna maskiner, exempelvis kompressor, byggtork och hiss	2	10 %
Övriga föremål	5	10 %

Avskrivning begränsas till högst 80 % på föremål som före skadan var funktionsdugligt. Denna begränsning gäller inte vid skada då föremålet endast slutat att fungera, avskrivningen kan då bli 100 %.

2.11.4.1.5 Modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster

Skada på modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned på att återställa föremålen. Inaktuella föremål värderas dock högst till 25 % av kostnaden för återställande.

2.11.4.1.6 Vissa andra föremål

Skada på

- motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap inkl skogsmaskin, terrängmotorfordon) för vilka trafikskadelagen gäller samt släpfordon till dessa,
- duk i plasthall eller tält och
- dator med tillhörande utrustning,

värderas till kostnad för återställande, dock högst till marknadsvärdet*.

2.11.4.2 Maskinerier som inte återställs

Återställs inte skadad egendom inom två år, värderas skadan till skillnaden mellan egendomens marknadsvärde* omedelbart före och omedelbart efter skadan.

2.11.5 Varor

Skada värderas till varornas* värde enligt nedan med avdrag för eventuellt restvärde.

Har varornas* värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

2.11.5.1 Varor anskaffade för försäljning

Varorna* värderas till vad det kostar att utan dröjsmål återställa dem. Med återställande förstås reparation eller återanskaffning av varor* av samma slag.

Återställs inte varorna* inom två år värderas de till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att återställa, dock högst till det pris för vilket varorna då hade kunnat försälas minskat med inbesparad kostnad.

2.11.5.2 Varor som den försäkrade tillverkar

Varorna* värderas till tillverkningskostnad* för att utan dröjsmål återställa varorna*. Med återställande förstås reparation eller återanskaffning av varor* av samma slag.

Återställs inte varorna* inom två år värderas de till de faktiska tillverkningskostnaderna* vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket de då hade kunnat försälas minskat med inbesparad kostnad.

2.11.5.3 Varor sålda och färdiga för leverans

Varorna* värderas, i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor*, till det avtalade försäljningspriset minskat med inbesparad kostnad.

2.11.6 Arkivalier

Skada värderas till de skäligen kostnader som inom två år läggs ned på att återställa den information som förlorats genom skadan och för att återställa originalritningar.

2.11.7 Värdehandlingar

Skada värderas till de skäligen kostnader som inom två år läggs ned på att återställa eller återanskaffa värdehandlingar*.

2.11.8 Kunders egendom

Skada värderas efter de regler som gäller för den objekttyp* egendomen tillhör för ägaren. Personlig lös egendom värderas enligt bolagets villkor för hemförsäkring.

2.11.9 Arbetstagares egendom

Arbetstagares egendom* som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler.

Arbetstagares egendom* i övrigt värderas enligt bolagets villkor för hemförsäkring.

2.11.10 Tvist om värde

Vid tvist om värdet av skada på egendom ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

2.12 Skadeersättning

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast lämna ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

2.12.1 Förstariskförsäkring

2.12.1.1 Beräkning

Ersättning lämnas för

- beräknat skadebelopp* enligt avsnitt 2.11
- räddningskostnad enligt avsnitt 2.10.1.1
- röjningskostnad enligt avsnitt 2.12.4

med avdrag för

- självrisk enligt avsnitt 2.5

och med hänsyn till

- högsta ersättning enligt avsnitt 2.12.1.2
- leverantörsgaranti enligt avsnitt 2.12.6
- eventuell påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift enligt avsnitt 2.9.30
- eventuell påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt enligt avsnitt 2.10.1.

2.12.1.2 Högsta ersättning

Vid förstariskförsäkring lämnas ersättning med högst försäkringsbeloppet/högsta ersättningsbeloppet.

2.12.2 Fullvärdeförsäkring

2.12.2.1 Beräkning

Ersättning lämnas för

- beräknat skadebelopp* enligt avsnitt 2.11
- räddningskostnad enligt avsnitt 2.10.1.1
- röjningskostnad enligt avsnitt 2.12.4

med avdrag för

- självrisk enligt avsnitt 2.5
- eventuell underförsäkring enligt avsnitt 2.12.2.2

och med hänsyn till

- leverantörsgaranti enligt avsnitt 2.12.6
- eventuell påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift enligt avsnitt 2.9.30
- eventuell påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt enligt avsnitt 2.10.1.

2.12.2.2 Underförsäkring

Försäkringstagaren ska underrätta bolaget om ny-, till- eller ombyggnad av fullvärdeförsäkrad* byggnad* för att nytt premieunderlag ska kunna fastställas. Underlåter försäkringstagaren detta och har vid skadetillfället enligt bolagets beräkningar värdet av byggnaden* ökat med det nya utförandet, utöver vad som medges enligt avsnitt 2.7.3 Värdeökning, föreligger underförsäkring. Ersättningen minskas då till så stor del som erlagd premie för byggnaden utgör av den premie som rätteligen borde ha erlagts. Premieunderlagen ska vara fastställda med samma värderingsmetod.

Motsvarande gäller även för räddnings- och röjningskostnader.

2.12.3 Nyvärde- och marknadsvärdeförsäkring

2.12.3.1 Beräkning

Ersättning lämnas för

- beräknat skadebelopp* enligt avsnitt 2.11
- räddningskostnad enligt avsnitt 2.10.1.1
- röjningskostnad enligt avsnitt 2.12.4

med avdrag för

- självrisk enligt avsnitt 2.5
- eventuell underförsäkring enligt avsnitt 2.12.3.2

och med hänsyn till

- garanti vid underförsäkring enligt avsnitt 2.12.3.3
- leverantörsgaranti enligt avsnitt 2.12.6
- eventuell påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift enligt avsnitt 2.9.30
- eventuell påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt enligt avsnitt 2.10.1.

2.12.3.2 Underförsäkring

När försäkringsbeloppet vid skadetillfället understiger belopp enligt avsnitt 2.7.2 Försäkringsbelopp, föreligger underförsäkring och ersättning lämnas endast för så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av detta värde.

Motsvarande gäller även för räddnings- och röjningskostnad.

2.12.3.3 Garanti vid underförsäkring

Har försäkringstagaren iakttagit bestämmelserna om lämnande av uppgifter i avsnitt 1.5 Uppgifter för förnyad försäkring och i allmänna villkor företag avsnitt 1.6.2 Ändrade förhållanden, lämnas ersättning intill gällande försäkringsbelopp utan tillämpning av reglerna om underförsäkring enligt avsnitt 2.12.3.2 Underförsäkring.

2.12.4 Röjningskostnad

Vid skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skälig kostnad för rivning, röjning, sanering, borttransport, destruktion och deponering av försäkrad egendom.

Ersättning lämnas inte för röjning av oförsäkrad grund och fundament.

2.12.4.1 Högsta ersättning

Ersättning lämnas för röjningskostnad med högst 20 % av den skadade egendomens värde. För varor* begränsas dock ersättningen till högst 10 % av försäkringsbeloppet.

För annan egendom än byggnad är dessutom ersättningen begränsad till 50 basbelopp*.

Vid förstarisikförsäkring* samt marknadsvärdeförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

2.12.5 Inteckningshavare

2.12.5.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på lös egendom.

2.12.5.2 Företagsinteckning

När den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

2.12.5.3 Fullvärdeförsäkrad egendom

Vid tillämpning av bestämmelserna om inteckningshavares rätt till ersättning anses vid beloppslös fullvärdeförsäkring* av egendom dess värde enligt tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället utgöra försäkringsbelopp.

2.12.6 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden härför. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig.

Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

Är den försäkrade tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, om skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

2.12.7 Ersättningsregler i övrigt

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom tillrätta, för vilken ersättning betalats, ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande.

Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

Vid utbetalning av ersättning beaktas om den ersättningsberättigade är redovisningsskyldig för mervärdesskatt.

2.12.8 Betalning av ersättning

2.12.8.1 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

När myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad* överklagats och bolaget på grund av detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

När polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

2.12.8.2 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljevärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål med att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt 2.10 Åtgärder vid skada.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet*.

3. Avbrottsförsäkring

Anges i försäkringsbrevet att avbrottsförsäkring ingår omfattar försäkringen ett skydd enligt detta avsnitt. För maskinavbrott fordras särskilt avtal.

3.1 Vem gäller försäkringen för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren som innehavare av den försäkrade rörelsen.

3.2 När gäller försäkringen

Försäkringen gäller under ansvarstiden* till följd av skadehändelse enligt avsnitt 3.5 Försäkrad omfattning, som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

Ansvarstiden* är 12 månader. För hyresförlust är dock ansvarstiden 24 månader.

3.3 Försäkrat intresse

Försäkringen avser inskränkning i den försäkrade rörelsen som föranleder

- bortfall av täckningsbidrag*,
- extrakostnad och
- minskning av hyresintäkt
- till följd av ersättningsbar skadehändelse enligt avsnitt 3.5 Försäkrad omfattning.

3.4 Karens och självrisk

Täckningsbidrags- och hyresförlustförsäkringen gäller med en karens* vid varje skada.

Extrakostnadsförsäkringen gäller med en självrisk som är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skada.

3.4.1 Normal karens

Täckningsbidrags- och hyresförlustförsäkringen gäller med en karens* som är 24 timmar. Längre karenstid kan avtalas och framgår då av försäkringsbrevet.

3.4.2 Särskild karens

För vissa skadehändelser gäller täckningsbidrags- och hyresförlustförsäkringen med en särskild karens*.

Den särskilda karensen* är

- 48 timmar vid avbrottsskada till följd av egendomsskada på elektrisk utrustning genom åskslag och annat el-fenomen* samt strömavbrott enligt avsnitt 2.8.1.1 Brand, explosion, åskslag, el-fenomen, strömavbrott,
- 48 timmar vid avbrottsskada till följd av egendomsskada enligt avsnitt 2.8.1.7 Naturskada och dammgenombrott,
- 72 timmar vid avbrottsskada till följd av egendomsskada enligt avsnitt 2.8.1.5 Motordrivet fordon,

När maskinavbrottsförsäkring tecknats (särskilt avtal) enligt avsnitt 3.5.4 Maskinavbrott, gäller en särskild karens* som är 72 timmar.

När vald karens* enligt försäkringsbrevet är längre än den särskilda karensen gäller den längre karensen*.

3.4.3 Självrisk

Självrisk är den samma som gäller för den egendomsskada som föranlett täckningsbidragsförlust, extrakostnad respektive hyresförlust. Vid samtidig egendoms- och avbrottsskada tillämpas en självrisk.

När självrisk för extrakostnadsförsäkring särskilt anges i försäkringsbrevet gäller denna självrisk utöver den självrisk som gäller för den egendomsskada som föranlett extrakostnaderna.

3.5 Försäkrad omfattning

Avbrottsförsäkringen gäller med den omfattning enligt avsnitten 3.5.1 – 3.5.3 som anges i försäkringsbrevet.

Avbrottsförsäkringen gäller med omfattning enligt avsnitt 3.5.4 Maskinavbrott, endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet.

Täckningsbidrags-, extrakostnads- och hyresförlustförsäkring

Försäkringen gäller för avbrottsskada som är en följd av

- skada på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet och som egendomsförsäkringen enligt avsnitten 2.8.1 – 2.8.6 gäller för,
- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme,
- att avtalad leverans inte kan fullföljas på grund av att skada som egendomsförsäkringen enligt avsnitten 2.8.1 – 2.8.6 gäller för, inträffat inom Norden* hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt. Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående avtalstiden. Ersättning lämnas endast i den mån ersättning inte kan fås av allmänna medel.
- att tillträde till rörelsen hindras genom avspärning beordrad av räddningstjänst eller polismyndighet. Ersättning lämnas i den mån ersättning inte kan fås ur allmänna medel.

Maskinavbrottsförsäkring (Särskilt avtal)

Maskinavbrottsförsäkringen gäller vid skada som är en följd av sådan skada som egendomsförsäkringen gäller för enligt avsnitt 2.8.9 Maskinförsäkring och som inträffat på maskinförsäkrad maskin.

Undantag

Ersättning lämnas inte för

- förlust eller kostnad som beror på den försäkrades ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist,
- förlust eller kostnad som uppkommit på grund av förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är till följd av myndighets åtgärd.
- förlust eller kostnad som beror på att skadad egendom inte utan skäligt dröjsmål återställs,
- avbrottsskada föranledd av genombrott av kraftverksdamm eller regleringsdamm för kraftproduktion.

Högsta ersättning

Vid naturskada eller genombrott av annan damm än kraftverksdamm eller regleringsdamm för kraftproduktion är den sammanlagda ersättningen för egendoms- och avbrottsskada begränsad enligt vad som anges i avsnitt 2.8.1.7 Naturskador och dammgenombrott.

3.5.1 Täckningsbidrag

Ersättning lämnas för täckningsbidragsförlust som består i att det försäkringsmässiga täckningsbidraget* minskas eller går förlorat genom inskränkning i den försäkrade rörelsen.

3.5.1.1 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är 300 basbelopp*, såvida inte annat försäkringsbelopp eller högsta ersättning, särskilt anges i försäkringsbrevet.

3.5.1.2 Högsta ersättning

Högsta ersättning är tio basbelopp* vid skada

- som inträffar hos kund eller leverantör,
- på grund av avspärrning

såvida inte annat försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet.

3.5.2 Extrakostnad

Ersättning lämnas för ofrånkomlig extrakostnad för rimlig åtgärd för att upprätthålla verksamheten i den omfattning den skulle haft om skada inte inträffat.

3.5.2.1 Undantag

Ersättning lämnas inte för

- normal kostnad för att återställa skadad egendom eller kostnad som består i värdeminskning,
- kostnad som beror på att skadad egendom inte utan dröjsmål återställs, såvida inte dröjsmålet beror på hinder som försäkringstagaren inte kunnat påverka,
- förlust av inkomst eller goodwill,
- vite för leveransstörningar.

3.5.2.2 Försäkringsbelopp

När täckningsbidragsförsäkring enligt avsnitt 3.5.1 Täckningsbidrag, tecknats omfattar försäkringen också extrakostnadsförsäkring med försäkringsbeloppet 5 basbelopp*. Anges annat försäkringsbelopp i försäkringsbrevet gäller detta belopp.

3.5.3 Hyresförlust

Ersättning lämnas för hyresförlust varmed avses minskning av hyresintäkt som hänförs till försäkrad byggnad*.

3.5.3.1 Försäkringsbelopp

Anges inget försäkringsbelopp eller annan ersättningsbegränsning i försäkringsbrevet, är hyresförlustförsäkringen belopplös.

3.5.4 Maskinavbrott (särskilt avtal)

Avbrott till följd av skada enligt avsnitt 2.8.9 Maskinförsäkring ingår endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet.

Ersättning lämnas för täckningsbidragsförlust som består i att det försäkringsmässiga täckningsbidraget* minskas eller går förlorat genom inskränkning i den försäkrade rörelsen då skada inträffat på maskinförsäkrad egendom enligt avsnitt 2.8.9 Maskinförsäkring.

3.5.4.1 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är 300 basbelopp*, såvida inte annat försäkringsbelopp särskilt anges i försäkringsbrevet.

3.5.4.2 Särskilda säkerhetsföreskrifter

Utöver bestämmelserna i avsnitt 3.7 Säkerhetsföreskrifter, gäller följande särskilda säkerhetsföreskrifter.

Serviceavtal

För stordator eller minidator ska serviceavtal finnas med en inställetid på maximalt åtta timmar. Har säkerhetsföreskrift för serviceavtal inte följts görs ett avdrag med den merkostnad som uppstått till följd av att föreskriften inte följts.

3.6 Säkerhetsföreskrifter

För avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter och samma påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter, som för egendomsförsäkringen enligt avsnitt 2.9 Säkerhetsföreskrifter.

Utöver de säkerhetsföreskrifter som gäller för egendomsförsäkringen kan det också finnas särskilda säkerhetsföreskrifter i avbrottsförsäkringen. Sådana särskilda säkerhetsföreskrifter kan förekomma under respektive avsnitt i villkoren eller framgå av försäkringsavtalet, exempelvis besiktningsprotokoll till vilket försäkringsbrevet hänvisar.

3.7 Åtgärder vid skada

3.7.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående,
- begränsa skada som redan inträffat,
- i samråd med bolaget utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamhetens drift och
- söka bereda arbetstagare, som genom skadan blivit utan arbete, annan produktiv sysselsättning inom eller utanför verksamheten.

3.7.1.1 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

När den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på den skadeersättning som annars skulle betalats eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

3.7.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Har avbrottskadan orsakats av egendomsskada som består i stöld, inbrott*, rån*, överfall* eller annat brott ska den försäkrade snarast göra polisanmälan och sända polisintyget till bolaget.

3.7.3 Ersättningskrav

Försäkringstagaren ska senast tre månader efter ansvarstidens* slut till bolaget överlämna skriftligt ersättningskrav. Kravet ska vara upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

Framställs kravet senare är bolaget ansvarigt endast om kravet framställs inom ett år från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning.

Den försäkrade är skyldig att bistå bolaget vid skadeutredningen och att på anmodan styrka ersättningskravet och tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättnings storlek.

Kostnad för framställande av ersättningskrav ersätts inte.

3.8 Skadevärdering

Skada värderas efter ansvarstidens* slut.

3.8.1 Täckningsbidrag

3.8.1.1 Täckningsbidrag under jämförelseperiod

Täckningsbidraget* beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som ansvarstiden*, dock högst 12 månader. Jämförelseperioden börjar 12 månader före dagen då skada enligt avsnitt 3.5 Försäkrad omfattning, inträffat. Överstiger ansvarstiden* 12 månader ska det sålunda beräknade beloppet ökas med täckningsbidraget* under en mot den överskjutande tiden svarande jämförelseperiod, som också börjar 12 månader före skadedagen.

3.8.1.2 Jämkat täckningsbidrag

Råder under ansvarstiden* andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, ska det enligt avsnitt 3.8.1.1 Täckningsbidrag under jämförelseperiod, beräknade beloppet jämkas. Jämknings ska ske genom att det för jämförelseperioden framräknade täckningsbidraget* ökas eller minskas.

Det jämkade beloppet ska anses utgöra det täckningsbidrag* som verksamheten skulle ha gett under ansvarstiden*, om skadan inte inträffat.

3.8.1.3 Faktiskt täckningsbidrag

Det täckningsbidrag* som rörelsen faktiskt gett under ansvarstiden* beräknas. Vid beräkningen ska beaktas

- att kostnader som inte är försäkrade, till den del de överstiger vad som proportionellt svarar mot rörelsens minskade omfattning, ska dras från täckningsbidraget* endast i den mån försäkringstagaren visar att de medfört minskning av förlusten,
- att täckningsbidraget* ska ökas med ett belopp som svarar mot sådant bortfall av täckningsbidrag* som orsakats av att en del av ansvarstiden* – utöver den tid som skulle ha erfordrats för att återställa den skadade egendomen i samma skick som före skadan – blivit använd för förbättring, utvidgning eller annan förändring, även sådan som är en följd av myndighets beslut.

3.8.1.4 Skadebelopp

Skadebeloppet* är det i avsnitt 3.8.1.2 Jämkat täckningsbidrag, angivna beloppet, minskat med

- det täckningsbidrag* som rörelsen faktiskt gett under ansvarstiden* enligt avsnitt 3.8.1.3 Faktiskt täckningsbidrag,
- sådana i täckningsbidraget* enligt avsnitt 3.8.1.2 Jämkat täckningsbidrag, ingående kostnader som under ansvarstiden* kunnat sparas in,
- det täckningsbidrag* som innefattas i ersättning för egendomsskadan, exempelvis ersättning för varor* och eget reparationsarbete,
- den ränteavkastning som försäkringstagaren under ansvarstiden* erhållit på ersättning för egendomsskadan,
- sådan ökning av täckningsbidrag* som till följd av skadan under ansvarstiden* uppstått i annan rörelse, som försäkringstagaren eller annan för hans räkning driver.

3.8.2 Extrakostnad

Skada värderas till verifierad och skälig extrakostnad enligt avsnitt 3.5.2 Extrakostnad.

3.8.3 Hyresförlust

Skada värderas till verifierad hyresförlust enligt avsnitt 3.5.3 Hyresförlust.

För uthyrd lokal eller bostadslägenhet beräknas hyresförlusten till skillnaden mellan den nedsättning i hyran som hyresgästen enligt lag kan kräva och minskad kostnad för uppvärmning, belysning mm, samt ränta på ersättning för egendomsskada.

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skadan säga upp hyresavtalet före hyrestidens utgång och kan lägenheten sedan den reparerats inte uthyras för den återstående tiden, ersätts hyresförlust även för denna tid. Ersättning på grund härav lämnas dock för högst tre månader.

För bostadsrättslägenhet beräknas förlusten på motsvarande sätt med utgångspunkt från den nedsättning av årsavgiften som enligt lag kan krävas.

3.8.4 Maskinavbrott

När avbrottsförsäkring tecknats enligt avsnitt 3.5.4 Maskinavbrott, sker skadevärdering enligt bestämmelserna i avsnitt 3.8.1 Täckningsbidrag.

3.8.5 Tvist om värde

Vid tvist om avbrottsförlustens storlek ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

3.9 Skadeersättning

3.9.1 Beräkning

Ersättning lämnas för

- beräknat skadebelopp* enligt avsnitt 3.8
- skadebegränsande kostnad enligt avsnitt 3.9.1.1
- ränta på skadeersättning enligt avsnitt 3.9.1.2

med avdrag för

- karens* och självrisk enligt avsnitt 3.4

och med hänsyn till

- eventuell underförsäkring enligt avsnitt 3.9.2
- högsta ersättning enligt avsnitt 3.9.1.3
- högsta ersättning vid vissa skadehändelser enligt avsnitt 3.5
- eventuell påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift enligt avsnitt 3.6
- eventuell påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt enligt avsnitt 3.7.1.1.

3.9.1.1 Skadebegränsande kostnad

Bolaget ersätter skadebegränsande kostnader som försäkringstagaren har fått vidkännas, dock med högst det belopp varmed häremot svarande åtgärder minskat skadan. Medför sådan kostnad nytta även under eventuell karens* eller efter ansvarstidens slut, medtas den högst med det belopp som kan anses falla på ansvarstiden med undantag av eventuell karens*.

3.9.1.2 Ränta på skadeersättning

Bolaget ersätter skäligen ränteförlust och/eller räntekostnad under ansvarstiden* med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens* slut. Vid beräkning av ränteförlust eller räntekostnad tillämpas Riksbankens referensränta.

3.9.1.3 Högsta ersättning

Högsta ersättning är lika med försäkringsbeloppet.

3.9.2 Underförsäkring

3.9.2.1 Försäkring utan försäkringsbelopp

När lönekostnad* inte särskilt anges i försäkringsbrevet för täckningsbidragsförsäkringen gäller följande.

När underförsäkring enligt egendomsförsäkring avsnitt 2.12.2.2 och/eller avsnitt 2.12.3.2 Underförsäkring föreligger, tillämpas reglerna om reducerad ersättning även för avbrottsskadan.

3.9.2.2 Försäkring utan försäkringsbelopp

När lönekostnad* särskilt anges i försäkringsbrevet för täckningsbidragsförsäkringen gäller följande.

När försäkringstagaren inte följt bestämmelserna om lämnande av uppgifter i avsnitt 1.5 Uppgifter för förnyad försäkring, och om det vid skada visar sig att den verkliga lönekostnaden* under kalenderåret närmast före det försäkringsår under vilket skadan inträffat är högre än den för samma kalenderår uppgivna lönekostnaden*, ersätts endast så stor del av skadan som den uppgivna lönekostnaden* utgör av den verkliga.

3.9.2.3 Försäkring med försäkringsbelopp

När försäkringsbelopp (täckningsbidrag*) särskilt anges i försäkringsbrevet gäller följande.

När försäkringsbeloppet är lägre än det i avsnitt 3.8.1.2 Jämkat täckningsbidrag, angivna täckningsbidraget* föreligger underförsäkring och ersättning lämnas endast för så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av nämnda täckningsbidrag*.

3.9.3 Betalning av ersättning

3.9.3.1 Tidpunkt för betalning av ersättning

Skada regleras efter ansvarstidens* slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

När polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

3.9.3.2 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljevärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt 3.7 Åtgärder vid skada.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet.

4. Ansvarsförsäkring

Anges i försäkringsbrevet att ansvarsförsäkring ingår omfattar försäkringen ett skydd enligt detta avsnitt.

4.1 Vem gäller försäkringen för och vilken verksamhet

4.1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller för försäkringstagaren (den försäkrade), dennes arbetstagare och i försäkringsbrevet angivna medförsäkrade, för skada orsakad i tjänsten och avser i försäkringsbrevet angiven verksamhet.

4.1.2 Fastighet

Försäkringen gäller också för den försäkrade som ägare, brukare eller tomträttsinnehavare av fastighet, vid skada som är hänförlig till den försäkrade verksamheten samt för byggnads- och anläggningsarbeten som försäkringstagaren utför eller låter utföra på sådan fastighet.

4.2 När gäller försäkringen

Försäkringen gäller för ansvarsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

4.3 Var gäller försäkringen

Försäkringen gäller i hela världen, utom i USA och Kanada, om inget annat framgår av försäkringsbrevet.

Vid försäljnings-, inköps- och studieresor, på konferenser, vid mässdeltagande och dylikt gäller försäkringen för skada som inträffar i hela världen och har direkt samband med försäkrad verksamhet.

Försäkringen gäller dessutom i hela världen, utom i USA och Kanada, för skada genom indirekt export. Med indirekt export avses en vara eller produkt, som levererats av den försäkrade, som hamnat utanför det försäkrade geografiska området och den försäkrade kan visa att detta skett utan den försäkrades medverkan eller kännedom.

4.4 Försäkringsbelopp

Valt försäkringsbelopp framgår av försäkringsbrevet.

Försäkringsbeloppet utgör högsta sammanlagda ersättning som bolaget betalar för skadestånd inklusive ränta samt kostnader för utredning, förhandling, räddning och rättegång.

4.4.1 Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad till ett försäkringsbelopp vid varje skada och totalt två försäkringsbelopp per försäkringsår, dock högst

- ett försäkringsbelopp vid skada genom levererad produkt om flera skador orsakats av samma fel, brist eller defekt hos en eller flera produkter, oavsett om skadorna inträffat under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid inom det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade,
- ett försäkringsbelopp för skador som uppkommit av samma orsak och inträffat vid samma tillfälle,
- fem basbelopp* vid skada på egendom som lyfts eller transporteras,
- 25 basbelopp* per försäkringsår för ren förmögenhetsskada enligt avsnitt 4.6.2 Ren förmögenhetsskada,
- 10 basbelopp* vid skada enligt avsnitt 4.6.3 Ansvar enligt personuppgiftslagen,
- fem basbelopp* per försäkringsår för sakskada vid byggherreansvarsskada på grund av byggnads- eller anläggningsarbete på egen fastighet enligt avsnitt 4.7.6 Byggherre- och entreprenörsansvar.

4.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skada.

Ansvarsförsäkringen gäller med en självrisk som är 20 % av basbeloppet*, såvida inte annat avtalas och särskilt anges i försäkringsbrevet.

4.5.1 Särskild självrisk

För vissa skadehändelser gäller en särskild självrisk. Särskild självrisk gäller i stället för avtalad självrisk. När den avtalade självrisken är högre än den särskilda självrisken gäller dock den avtalade självrisken.

4.5.1.1 Heta arbeten

Särskilda självrisken är 30 % av skadebeloppet*, dock lägst ett basbelopp* och högst tio basbelopp*, vid sakskada genom brand* eller explosion* som orsakats av svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

4.5.1.2 Lyft och transport

Särskilda självrisken är 20 % av basbeloppet* vid skada på egendom som den försäkrade eller för hans räkning annan person lyft eller transporterat i andra fall än de som undantas enligt avsnitt 4.7.2 Omhändertagen egendom.

4.5.1.3 Bearbetning

Särskilda självrisken är 20 % av basbeloppet* vid skada på egendom som den försäkrade eller för hans räkning annan person åtagit sig att installera, montera, demontera, bearbeta, kontrollera, besiktiga eller tillse.

4.5.1.4 Miljöansvar

Särskilda självrisken är 1 basbelopp* vid ren förmögenhetsskada enligt avsnitt 4.7.5 Miljöansvar.

4.5.2 Självrisk vid flera skador

Endast en självrisk dras av

- vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera levererade produkter,
- för skador som har uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

4.6 Vad gäller försäkringen för

Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger självrisken enligt avsnitt 4.5 Självrisk, åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger,
- förhandla med den som kräver skadestånd,
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljeförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljekostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan,
- betala det skadestånd utöver gällande självrisk som den försäkrade är skyldig att erlægga.

4.6.1 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för personskada och sakskada enligt

- allmänna skadeståndsrättsliga regler,
- allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde,
- sedvanligt kontrakt med strömleverantör där försäkrad övertagit ansvar enligt lagen om elektriska anläggningar,
- sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

När denna försäkring gör undantag för person- eller sakskada gäller denna försäkring inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Försäkringen gäller även för skadeståndsskyldighet för ingrediens- och komponentskada, det vill säga sådan direkt kostnad eller förlust som uppkommer genom att egendom

- med vilken levererad felaktig produkt förenats (genom exempelvis sammanfogning, sammansmältning, blandning, pressning, applicering, ytbehandling eller emballering),
- som – efter bearbetning eller förädling eller annan användning av levererad felaktig produkt – helt eller till en del består av produkten,
- som är djur eller växt, efter förbrukning av levererad felaktig produkt eller
- som är informationsbärare – såsom trycksaker eller datamedia* – efter överföring av information från levererad felaktig produkt

skadas eller försämras och därigenom

- måste repareras eller kasseras,
- blir dyrare att bearbeta eller framställa,
- minskar i värde eller
- inte kan användas för sitt avsedda ändamål.

4.6.2 Ren förmögenhetsskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada i vissa fall enligt avsnitt 4.7.5 Miljöansvar.

Med ren förmögenhetsskada avses ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Högsta ersättning

Högsta ersättning är 25 basbelopp*, se även avsnitt 4.4.1 Högsta ersättning.

4.6.3 Ansvar enligt personuppgiftslagen

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade kan bli skyldig att betala enligt 48 § personuppgiftslagen.

Högsta ersättning

Högsta ersättning är 10 basbelopp*, se även avsnitt 4.4.1 Högsta ersättning.

4.6.4 Räddningskostnad

När den försäkrade haft utgift för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

Ersättning lämnas dock inte för kostnad för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt.

4.7 Vad gäller försäkringen inte för

4.7.1 Levererad produkt

Försäkringen gäller inte för

- skada på produkt som den försäkrade levererat om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten,
- skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt,
- skada orsakad av asbest, formaldehyd eller PCB (polyklorerade bifenylter, kemisk produkt som marknadsförs under ett stort antal varumärken),
- skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts,
- skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäckts.

Med levererad produkt menas även produkt som ska levereras, ska säljas, ska uppföras, är såld eller är uppförd.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp i samband därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

Försäkringen gäller inte heller för

- det avtalade värdet av den levererade felaktiga produkten,
I levererad produkt ingår värdet av i leveransavtalet ingående montage- och installationsarbeten, konstruktioner, råd och anvisningar som är utförda eller utarbetade eller avsedda att utföras eller utarbetas av den försäkrade.
- kostnad för information med anledning av fel, defekt eller säkerhetsbrist i levererad produkt,
- kostnad för reklamation, undersökning, återtagande, omleverans, prisavdrag, täckningsköp eller hävning,
- kostnad som den försäkrade svarar för vid fullgörande av leveransavtalet, såsom avhjälpande av fel, återmontering eller annan sådan kostnad.

4.7.1.1 Vissa kostnader vid ingrediens- och komponentskada

Vid ingrediens- och komponentskada gäller försäkringen inte för skadeståndsskyldighet för minskning eller bortfall av produktion eller omsättning, avbrottsförlust, utebliven vinst, vite eller annan ekonomisk följdförlust och inte heller för försenings- eller forceringskostnad.

4.7.2 Omhändertagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar,
- på grund av särskilt åtagande lyfter, transporterar eller förvarar,
- uppför eller nedmonterar, om egendomen ingår i byggnadsverk eller broar,
- omhänderhar för att i serie tillverka, bearbeta eller ihopsätta, såvida inte skadan drabbar enbart enstaka exemplar,
- omhänderhar för försäljning.

Försäkringen gäller inte heller om skada på sådan egendom inträffar sedan egendomen avlämnats eller återlämnats. Med omhändertagen egendom avses inte hyrd lokal.

En särskild självrisk enligt avsnitt 4.5.1.2 Lyft och transport samt högsta ersättning enligt 4.4.1 Högsta ersättning, gäller för andra lyft eller transporter än de som är undantagna enligt detta avsnitt.

4.7.3 Trafik med motordrivna fordon

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av trafikförsäkring, vilken tillhandahålls i landet i fråga och som inträffar till följd av trafik med motordrivna fordon

- för vilket trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lag gäller eller
- när det används inom tävlingsområde

när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av det motordrivna fordonet.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring.

4.7.4 Luftfartyg, skepp, båtar och liknande

Försäkringen gäller inte för

- skada genom luftfartyg, svävare eller hydrokopter,
- sakskada orsakad genom segel- eller maskindrivna skepp och båtar eller genom kollision med av dessa bogserade föremål eller
- kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk, eller bogserande föremål

när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av farkosten.

4.7.5 Miljöansvar

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av

- förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö, vattentäkt eller annat vattenområde, grundvatten samt mark, byggnad*, anläggning eller anordning,
- ändring av grundvattennivån,
- rök, sot, damm, ånga, gas eller annan luftförorening,
- buller,
- skakning,
- värme, lukt eller ljus,
- fukt eller kondens,
- annan liknande störning.

4.7.5.1 Undantaget för miljöansvar tillämpas inte

Undantaget tillämpas inte om skadan beror på

- att fel tillfälligt begåtts eller
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad*, anläggning eller anordning.

I dessa fall gäller försäkringen även för ren förmögenhetskada.

En särskild självrisk enligt avsnitt 4.5.1.4 Miljöansvar, gäller för miljöskada som denna försäkring omfattar.

4.7.6 Byggherre- och entreprenörsansvar

Försäkringen gäller inte för sakskada som den försäkrade i egenskap av byggherre* eller entreprenör kan bli ansvarig för i samband med byggnads-, anläggnings- eller installationsarbete enligt Miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler.

Försäkringen gäller dock för sådan sakskada om investeringskostnaden för byggnads- och anläggningsarbetet på försäkrad fastighet uppgår till högst 20 basbelopp* och den försäkrade inte är ett byggnadsentreprenörföretag.

Högsta ersättning

Högsta ersättning är fem basbelopp*, se även avsnitt 4.4.1 Högsta ersättning.

4.7.7 Böter, viten mm

Försäkringen gäller inte för böter, viten eller straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning.

4.7.8 Rådgivande verksamhet (konsultansvar)

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet.

4.7.9 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte om den försäkrade måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa (FAL 8:11).

Se även allmänna villkor företag avsnitt 1.9.1 Grov vårdslöshet och uppsåt.

4.7.10 Lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att driftsledningen varken haft eller borde ha haft kännedom om åsidosättandet.

4.7.11 Atomskada

Försäkringen gäller inte för atomskada som den försäkrade kan göras ansvarig för enligt atomansvarighetslagen eller motsvarande utländsk lagstiftning.

4.7.12 Arbetsskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskada, som kan ersättas genom arbetsskadeförsäkring. Med arbetsskada avses här alla skador som orsakas arbetstagare på grund av arbete, i samband med arbete eller under arbete.

4.7.13 Patientskada

Försäkringen gäller inte för patientskada. Med patientskada avses här alla skador som orsakas patienter på grund av behandling, i samband med behandling eller under behandling.

4.7.14 Ersättning från annan

Försäkringen gäller inte i den mån skada kan ersättas genom socialförsäkring, patientförsäkring, annan gällande försäkring eller ersättningsform eller som tjänsteförmån. Detta gäller oavsett om sådan försäkring, ersättningsform eller tjänsteförmån avtalats eller inte.

Försäkringen gäller dock om lagenlig regressrätt utövas mot försäkrad.

4.7.15 Krav mellan försäkrade

Försäkringen gäller inte för skada som de i försäkringsbrevet angivna försäkrade tillfogar varandra

4.8 Föreskrifter

Utöver de allmänna föreskrifter som finns i detta avsnitt finns också särskilda föreskrifter. Sådana särskilda föreskrifter kan förekomma under respektive avsnitt i villkoren eller framgå av försäkringsavtalet, exempelvis besiktningsprotokoll till vilket försäkringsbrevet hänvisar.

Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att nedanstående föreskrifter följs av

- den försäkrades företagsledning,
- övriga anställda hos den försäkrade,
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade.

När någon som anges ovan inte följer dessa föreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen ur denna försäkring enligt avsnitt 4.8.4 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift.

4.8.1 Allmänt

Den försäkrade ska iaktta

- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet,
- att dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar i rimlig omfattning förvaras och på bolagets begäran uppvisas när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa
  - leveranstidpunkt,
  - om skadeståndsskyldighet föreligger eller
  - om produkt varit defekt vid leverans.

4.8.4 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt föreskrifterna i avsnitt 4.8 Föreskrifter, och har detta medfört väsentlig nackdel i utredningen av skadestandsfrågan eller ersättningsberäkningen, görs ett avdrag med 20 % av annars utgående skadeersättning, dock med lägst ett halvt och högst tio basbelopp*.

Annan särskild påföljd kan finnas när den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt särskilda föreskrifter. Detta framgår då av den särskilda föreskriften.

4.9 Åtgärder vid skada

4.9.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående,
- begränsa skada som redan inträffat och
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

4.9.1.1 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

När den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte iakttagit sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på den skadeersättning som annars skulle betalats eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

4.9.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

4.9.3 Skadeståndskrav

Skadeståndskrav ska vidarebefordras till bolaget snarast efter det att försäkrad erhållit det. Om skadeståndskravet inte framförts till bolaget inom ett år efter det att försäkrad erhållit kravet, är bolaget fritt från åtagande enligt avsnitt 4.6 Vad gäller försäkringen för.

4.9.4 Uppgiftsskyldighet och utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp i erforderlig utsträckning av hos honom anställd personal.

4.9.5 Uppgörelse i godo

När bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Den försäkrade är också skyldig att förhindra att den försäkrade ådöms skadeståndsskyldighet genom tredskodom.

Iakttar den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter är bolaget fritt från ansvar om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

4.9.6 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör hos polis- eller annan myndighet, eller har han i sådan sak instämts till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget om detta. Bolaget äger rätt att utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

När den försäkrade inte iakttar dessa skyldigheter kan en dom om ersättningskyldighet inte åberopas mot bolaget och inte heller ersätts rättegångs- eller skiljekostnader.

4.10 Skadeersättning

4.10.1 Beräkning

Ersättning lämnas för

- kostnader enligt avsnitt 4.6
- räddningskostnad enligt avsnitt 4.6.5

med avdrag för

- självrisk enligt avsnitt 4.5
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift enligt avsnitt 4.8.4

och med hänsyn till

- försäkringsbelopp enligt avsnitt 4.4
- eventuell påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt enligt avsnitt 4.9.1.1.

4.10.2 Betalning av ersättning

4.10.2.1 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt avsnitt 4.9 Åtgärder vid skada.

4.10.2.2 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljevärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt 4.9 Åtgärder vid skada.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet.

5. Rättsskyddsförsäkring

Anges i försäkringsbrevet att rättsskyddsförsäkring ingår omfattar försäkringen ett skydd enligt detta avsnitt.

5.1 Vem gäller försäkringen för och vilken verksamhet

5.1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och i försäkringsbrevet angivna medförsäkrade i tvist som har direkt samband med i försäkringsbrevet angiven verksamhet. Vid miljöbrott gäller försäkringen även för arbetstagare.

5.1.2 Fastighet

Försäkringen gäller för den försäkrade som ägare, brukare eller tomträttsinnehavare av fastighet, som anges som försäkringsställe i försäkringsbrevet. Förutsatt att denna till övervägande del används i den försäkrade verksamheten.

5.2 När gäller försäkringen

5.2.1 Tvist under försäkringstiden

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft, under förutsättning att försäkring för samma försäkrade verksamhet funnits under en sammanhängande tid av minst två år. I denna tid får inräknas tid då rättsskyddsförsäkring med samma omfattning funnits i annat bolag.

Om försäkringsskyddet inte varit gällande under en sammanhängande tid av två år när tvist uppkommer, gäller försäkringen under förutsättning att de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under den tid försäkringen varit i kraft, med samma omfattning i Dina försäkringar eller annat försäkringsbolag, under förutsättning att inget uppehåll i försäkringsskyddet förekommit.

Vid miljöbrott gäller försäkringen om den försäkrade visar att de händelser som ligger till grund för misstanke om brott inträffat under den tid försäkringen varit i kraft. Försäkringen gäller också om den varit i kraft sedan minst två år när de försäkrade delgavs misstanke om brott.

5.2.2 Tvist efter försäkringstiden

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer efter det att försäkringen upphört på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under försäkringstiden samt att inte längre tid än tio år förflutit sedan dessa händelser eller omständigheter inträffade.

Tiden tio år räknas från det att ombud anlåtats.

5.3 Var gäller försäkringen

5.3.1 Tvist

Försäkringen gäller i tvist enligt avsnitten 5.6.2 tvist som ska prövas av domstol eller skiljenämnd inom Norden samt avser fastighet belägen inom Norden.

5.3.2 Brottmål

Försäkringen gäller vid miljöbrott enligt avsnitt 5.6.4 Miljöbrott, inom Sverige.

5.3.3 Tvist i skattemål

Försäkringen gäller i skattemål enligt avsnitt 5.6.4 Tvist i skattemål, endast inom Sverige.

5.4 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är fem basbelopp*.

Försäkringsbeloppet utgör högsta ersättning för ombuds- och rättegångskostnader vid tvist.

5.4.1 Högsta ersättning

Högsta ersättning för samtliga tvister som uppkommer under samma försäkringsår är 25 basbelopp*.

Kan den försäkrade i en och samma tvist erhålla ersättning från flera försäkringar i ett eller flera bolag, begränsas ersättningen så att den tillsammans med ersättningen från övriga försäkringar uppgår till högst fem basbelopp*.

5.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skada (tvist).

Rättsskyddsförsäkringen gäller med en självrisk som är 20 % av basbeloppet* samt 20 % av de kostnader enligt avsnitt 5.6 Vad gäller försäkringen för, som överstiger 20 % av basbeloppet*. Såvida inte annat avtalas och särskilt anges i försäkringsbrevet.

5.6 Vad försäkringen gäller för

5.6.1 Ombuds- och rättegångskostnad

Försäkringen ersätter nödvändig och skälig ombuds- och rättegångskostnad, i tvist enligt avsnitt 5.6.2 Tvist som försäkrad inte kan få betald av staten, motpart eller annan.

Försäkringen gäller endast för kostnad som uppkommer under den tid försäkrad biträds av ombud enligt avsnitt 5.8.2 Val av ombud.

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga kostnader för försvar av den försäkrade när denne misstänks eller åtalats för brott mot arbetsmiljön eller den yttre miljön.

Försäkringen ersätter nödvändig kostnad för bevisning och utredning som anskaffats före rättegång och efter det att tvist uppstått, förutsatt att utredningen beställts av ombudet.

5.6.2 Tvist

Med tvist förstås att ett rättsligen grundat krav framställts och aktivt avvisats, helt eller delvis. Skada vid skattemål anses inträffa när skattemålet anhängiggjorts vid allmän förvaltningsdomstol.

5.6.2.1 Tvist utan rättegång

Försäkringen gäller för försäkrads egen ombudskostnad i tvist som ska prövas som tvistemål i tingsrätt, mark- och miljödomstol eller statens va-nämnd i Sverige eller motsvarande instanser i övriga nordiska* länder.

Prövas tvisten först i annan instans, exempelvis kronofogdemyndighet, arrendenämnd eller hyresnämnd, betalas endast kostnad som uppkommer efter sådan prövning.

5.6.2.2 Tvist med rättegång

Försäkringen gäller för försäkrads egna ombuds- och rättegångskostnad och sådan motpartskostnad som denne efter domstols prövning ålagts att betala i tvistemål som anges i avsnitt 5.6.2.1 Tvist utan rättegång, nämnda domstolar och i efterföljande prövning i hovrätt eller Högsta domstolen. Försäkringen gäller även för hyres- eller arrendetvist som prövas vid Svea hovrätt.

Träffas förlikning under rättegång gäller försäkringen för rättegångskostnad som försäkrad åtagit sig att betala till motpart, under förutsättning att försäkrad gör uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som försäkrad vid förlikning åtagit sig.

Om talan återkallas gäller försäkringen för rättegångskostnad som försäkrad dömts att betala till motpart, under förutsättning att försäkrad gör uppenbart att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, efter prövning skulle ha ålagt försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp än det som försäkrad dömts till i och med återkallelsen.

Som rättegångskostnad anses även kostnad för medlare som är förordnad enligt 42 kap rättegångsbalken.

Försäkringen gäller även för tvist angående skadestånd som prövas inom ramen för brottmål, där den försäkrade är målsägande.

5.6.2.3 Tvist med skiljeförfarande

Försäkringen gäller för kostnad för skiljeförfarande om tvisten utan sådant förfarande skulle ha prövats av i avsnitt 5.6.2.1 Tvist utan rättegång, nämnda domstolar. Ersättning lämnas för försäkrads egna kostnad och sådan motpartskostnad som denne efter skiljemännens prövning förpliktats utge, dock inte för ersättning till skiljemännen.

5.6.3 Tvist vid konkurs

Försäkringen gäller vid tvist som uppkommer innan försäkrad försatts i konkurs under förutsättning att försäkringen var i kraft när tvisten uppkom, och konkursförvaltare har beslutat att överta försäkrads tvist och anlitar ombud.

5.6.4 Tvist i skattemål

Försäkringen gäller för nödvändig och skälig ombudskostnad i förvaltningsdomstol, kammarrätt och högsta förvaltningsdomstolen vid tvist i skattemål angående taxering av den försäkrade verksamheten.

5.6.5 En eller flera tvister

En tvist föreligger när

- två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist,
- försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund,
- flera tvister enligt 14 kap rättegångsbalken handläggs eller skulle kunna handläggas gemensamt i rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen,
- flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

5.6.6 Miljöbrott

Försäkringen gäller för ombudskostnad för försvar av den försäkrade där denne misstänks för miljöbrott.

5.7 Vad försäkringen inte gäller för

5.7.1 Tvist

5.7.1.1 Vissa tvister

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende

- som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3 d § första stycket rättegångsbalken (så kallade småmål), Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet.
- som rör sådan av den försäkrade bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljölagstiftning kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lagstiftning åberopas eller inte, som kan falla under prövning av mark- och miljödomstol och där den försäkrade är att anse som sökande part
- som handläggs som ärenden vid domstol oberoende av om de registreras som tvistemål eller ärenden som enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden eller enligt Konkurslagen.
- som rör förhållandet mellan arbetsgivare och nuvarande eller förutvarande arbetstagare,
- som avser fordran eller annat anspråk som överlåtits på försäkrad om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom,
- som grundar sig på försäkrads borgensåtagande eller liknande åtagande,
- som avser skadestånd eller annat anspråk riktat mot försäkrad på grund av gärning som föranlett misstanke om brott eller åtal för brott som kräver grov oaktsamhet eller uppsåt för straffbarhet,
- enligt marknadsföringslagen,
- som avser ersättningsanspråk mot försäkrad som kan omfattas av trafik-, ansvars- eller patientförsäkring, oavsett om sådan försäkring avtalats eller inte.
- som gäller försäkrad i egenskap av ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, vatten- eller luftfarkost,
- där försäkrad är konkursgäldenär eller part i ackordsförhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion,
- där försäkrad inte har befogat intresse av att få sin sak prövad,
- som har samband med kommersiellt köp/försäljning av fastighet,
- som gäller försäkrad som ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt som inte är försäkrad i Dina Försäkringar,
- om frågan om rättsskydd kan vänta till dess en annan rättslig angelägenhet, där anspråket stödjer sig på väsentligen likartad grund, har avgjorts (så kallade pilotmål),
- som uppkommit mellan företag inom samma koncern, företag som omfattas av detta försäkringsavtal samt mellan eller med delägare som omfattas av detta försäkringsavtal.
- där försäkrad är försatt i konkurs och tvisten avser vad som ingår i konkursboet, separationsrätt i konkursen, återvinning i konkursen eller tvistiga bevakningar i konkursen.
- där försäkrad är i likvidation eller part i ackordsförfarande utan konkurs oberoende av om fordringar i förfarandet är tvistiga.
- som avser tvist mellan försäkrad och dennes konkursbo.
- som har samband med styrelseledamots eller aktieägares personliga betalningsansvar enligt aktiebolagslagen (2005:551) 25 kap 18 och 19 §§ eller motsvarande bestämmelser enligt äldre lag,
- där försäkrad är kärke eller gruppmedlem i tvist som handläggs enligt lag (2002:599) om grupprättegång.

5.7.1.2 Eget arbete mm

Försäkringen ersätter inte

- kostnad som avser försäkrads eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehälle,
- kostnad för utredning om innehålllet i utomnordisk rätt,
- kostnad för ombuds resor utanför Norden*,
- kostnad för verkställighet av dom, beslut eller avtal,
- bokföringskostnad,
- avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter,
- ombudskostnader som uppkommer innan tvist uppstått.

5.7.1.3 Vissa merkostnader

Försäkringen ersätter inte merkostnad på grund av att försäkrad

- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud,
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarigt försumligt,
- underlåtit att i eller utom rättegång tillvarata möjligheten att utfå ersättning av motpart,
- anlitar ombud på annan ort än där verksamheten bedrivs eller på den ort där saken ska prövas,
- krävs på högre ersättning för ombudskostnad än vad som utdömts som skäligt efter prövning av domstol.

5.7.2 Miljöbrott

Försäkringen gäller inte

- om den försäkrade misstänks eller åtalas för uppsåtlig gärning,
- för kostnader som avser någon av försäkrades eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehålle
- för kostnader som kan ersättas av staten
- för kostnader om den försäkrade har rätt till offentlig försvarare.

5.7.3 Tvist i skattemål

5.7.3.1 Vissa skattemål

Försäkringen gäller inte för tvist i skattemål avseende

- skattetillägg
- skönstaxering,
- huruvida skatt eller avgift har inbetalts till myndighet,
- eftertaxering beroende på att den försäkrade av Skatteverket antas medvetet ha lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter eller skattemål i övrigt som avser förhållanden som kan medföra ansvar för skattebrott, antingen åtal väckts eller inte,
- fastighetstaxering,
- köp eller försäljning av aktier eller liknande andelsbevis,
- moms.

5.7.3.2 Eget arbete mm

Försäkringen ersätter inte

- kostnad som avser försäkrads eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehålle,
- bokföringskostnad,
- avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter.

5.7.3.3 Vissa merkostnader

Försäkringen ersätter inte merkostnad på grund av att försäkrad

- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud,
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt.

5.8 Åtgärder vid skada

5.8.1 Anmälan om skada

Skada (tvist) ska anmälas och ersättningskrav framställas till bolaget så snart som möjligt, dock senast tre år från tvistens uppkomst respektive den händelse som tvisten grundar sig på.

Anmäls skadan senare är bolaget fritt från ansvar.

Försäkrad anses ha fått kännedom om skadan när ombud anlitas i tvist.

5.8.2 Val av ombud

För att försäkringen ska gälla krävs att försäkrad eller konkursförvaltare, genom utställande av rättegångsfullmakt, anlitar lämpligt ombud att företräda denne i förhandlingar och rättegång.

Vid tvist ska försäkrad anlita ombud innan talan väcks i domstol. Är tvist sådan att den enligt avsnitt 5.6.2.1 Tvist utan rättegång, först ska prövas av annan instans, ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som ställs på ett ombud enligt det lands lag där processen drivs och antingen vara

- advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå eller
- annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet.

Ombudet, bolaget och försäkrad har rätt att begära prövning av ombudets lämplighet hos Svensk Försäkring, vars beslut är rådgivande.

Vid tvist gällande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader mellan ombud, som är ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot, och bolaget ska prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Övriga ombud och försäkrad har rätt att begära prövning av skäligheten i arvode och övriga kostnader hos Svensk Försäkrings nämnd för rättsskyddsfrågor. Ombudet och försäkrad förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

5.8.3 Kostnadsräkning

Av ombudets kostnadsräkning ska framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgång för dessa åtgärder med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkning ska lämnas upplysning om resultatet av tvisten samt bifogas dom eller förlikningsavtal.

5.9 Skadeersättning

5.9.1 Beräkning

Ersättning lämnas för

- kostnader enligt avsnitt 5.6 med avdrag för
- kostnader enligt avsnitt 5.7
- självrisk enligt avsnitt 5.5 och med hänsyn till
- försäkringsbelopp enligt avsnitt 5.4.

5.9.2 Betalning av ersättning

Ersättning betalas till försäkrads eget ombud för försäkrads egna ersättningsbara kostnader enligt avsnitt 5.6 Vad försäkringen gäller för, samt avsnitt 5.7 Vad försäkringen inte gäller för, när ärendet slutredovisats, i den mån försäkringsbeloppet inte tagits i anspråk av motpart efter medgivande från försäkrads eget ombud. Om försäkrad blir eller riskerar att bli ersättningskyldig till flera, har bolaget rätt att fördela resterande del av ersättningen.

5.9.2.1 A conto

Ersättning a conto förutsätter särskild prövning. Dina Försäkringar åtar sig utbetalning högst en gång var sjätte månad. Betalning a conto görs endast till ombudet och eventuell återbetalningsskyldighet faller på betalningsmottagaren.

6. Definitioner

Under detta avsnitt finns de ord som i villkoren är markerade med asterisk (*) beskrivna.

Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning för avbrottskada lämnas, räknat från den tidpunkt då egendomsskadan eller annan händelse som omfattas av avbrottsförsäkringen inträffade.

Arbetstagares egendom (objekttyp)

Med arbetstagares egendom avses arbetstagares

- personlig lös egendom,
- egendom, som enligt kollektivavtal vid skada ska ersättas av arbetsgivaren.

Till arbetstagares egendom räknas inte Pengar och värdehandlingar*.

Arkivalier (objekttyp)

Med arkivalier avses

- originalritningar och andra originalhandlingar, exempelvis manuskript, bokföringshandlingar, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm,
- tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande,
- datainformation*,
- användarlicenser för programvara, varmed förstås användarlicens inklusive kodfunktion (hårdvaru- eller mjukvarulås) innebärande rätt att, enligt användaravtal, använda leverantörs eller konstruktörs programvara.

Basbelopp

Med basbelopp avses det prisbasbelopp som fastställs enligt lagen om allmän försäkring och som gällde för det år skadan inträffade.

Självrisk uttryckt i basbelopp avrundas vid beräkningen nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Andra belopp uttryckta i basbelopp avrundas uppåt till närmaste 100-tal kronor.

Brand

Med brand förstås eld som kommit lös. Som brandskada anses inte skada genom hetta från eldstad eller genom att glöd eller upphettat föremål, som inte är i brand, sveder eller bränner hål utan att brand uppstått.

Byggherre

Med byggherre avses den ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Byggnad (objekttyp)

Med byggnad avses byggnad och sådan byggnads ägare tillhörig egendom som hör till byggnad enligt 2 kap 2 § jordabalken som lyder:

”Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling,
- butikslokal: hylla disk och skyltfönsteranordning,
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning,
- ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning,
- fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål, som avses i första eller andra stycket, hör inte till byggnaden.”

Till byggnad räknas även oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedd för försäkrad byggnads uppvärmning.

Byggnadsdel

Med byggnadsdel avses var och en av de installationer*, ytbeklädnad, tillbehör med mera som är uppräknade i tabell för avskrivning, enligt avsnitt 2.11.1.1.1 Avskrivning.

Vid skada på målning, tapetsering och golvbeläggning räknas varje rum för sig som en egen byggnadsdel. Ett rum är avgränsat av väggar, men ibland förekommer en naturlig avgränsning som till exempel dörröppning, portal eller markeringar i golvet genom olika material eller olika nivåer.

Datainformation

Med datainformation avses programvara samt skapad information (data) lagrad på datamedia*.

Se även definition av Arkivalier*.

Datamedia

Med datamedia avses det fysiska underlag på vilket datainformation* finns lagrad, exempelvis magnetband, disketter, CD-skivor, skivpackar, hårddisk och dylikt.

Se även definition av Arkivalier*.

El-fenomen

Med el-fenomen menas plötslig och oförutsedd inverkan av producerad elektricitet, exempelvis kortslutning, överslag, ljusbåge eller överspänning.

Explosion

Med explosion avses en ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig. För att explosion ska anses föreligga ifråga om behållare eller kärl av vad slag som helst (såsom ångpanna, cylinder, eller annat kärl för ånga, gas eller vätska samt kokare) förutsätts dessutom att behållarens väggar skadas till så stort omfång, att genom utströmning av gas eller ånga eller ångbildande vätska trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas.

Som explosion anses däremot inte exempelvis bristning som orsakas av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommer genom materialspänningar, exempelvis gjutspänningar, och inte heller bristning som uppkommer genom undertryck exempelvis implosion.

Fastighetsinventarier (objekttyp)

Med fastighetsinventarier avses

- egendom för fastighetens skötsel, dock inte motordrivet fordon för vilket trafikskadelagen gäller,
- inventarier som fastighetsägaren anskaffat till lägenhets- eller lokalinnehavarnas gemensamma bruk, även om äganderätten överlåtits till en bland lägenhets- eller lokalinnehavarna bildad förening,
- byggnadsmaterial som fastighetsägaren anskaffat för fastighetens underhåll och som är upplagt inom fastigheten. Som byggnadsmaterial betraktas härvid även sådan egendom som utgjort byggnadstillbehör till den fasta egendomen men lossgjorts från denna.

Fullvärdeförsäkring

Med fullvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

Premien är baserad på en av bolaget tillämpad metod för beskrivning av egendomens utförande och konstruktion eller sammansättning. Försäkringstagaren ska meddela bolaget vid ny-, om- eller tillbyggnad eller annan jämförlig förbättring eller utökning, för att nytt premieunderlag ska kunna fastställas. Om försäkringstagaren inte meddelar bolaget kan underförsäkring föreligga, varvid ersättningen kan bli reducerad.

Förstariskförsäkring

Försäkringen gäller med försäkringsbelopp, som utgör högsta gräns för skadeersättning. Försäkringsbeloppet beräknas med hänsyn till kostnaden för återställande.

Se även definition av Högsta ersättning*.

Försäkringslokal

Med försäkringslokal avses samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren.

Som försäkringslokal eller lokal anses inte fordon, arbetsredskap, fartyg, luftfartyg, plasthall, tält, container, skåp, kista eller liknande, såvida inte annat särskilt anges i försäkringsbrevet.

Godkänd produkt

Med godkänt lås, låsanordning eller annan produkt avses en säkerhetsprodukt som har provats och som är certifierad eller har fått intyg av Svenska Stöldskyddsföreningen* för användning vid angiven skyddsnivå. Sådan säkerhetsprodukt finns upptagen och rekommenderas i Säkerhetsguiden som utges av Svenska Stöldskyddsföreningen*.

Svenska Stöldskyddsföreningens hemsida är www.stoldskyddsforeningen.se.

Hushållsmaskin

Med hushållsmaskin avses

- maskin för förvaring av livsmedel, exempelvis kyl och frys,
- maskin för tillagning av livsmedel, exempelvis spis och mikrovågsugn,
- diskmaskin,
- centraldammsugare,
- tvättstugeutrustning.

Högsta ersättning

Försäkringen gäller med försäkringsbelopp, som utgör högsta gräns för skadeersättning, förstariskförsäkring*.

Se även definition av förstariskförsäkring*.

Inbrott

Med inbrott förstås att någon olovligen med våld brutit sig in eller med hjälp av dyrk tagit sig in.

Installation

Med installation avses system eller anordning med anslutna föremål, exempelvis värmepanna, cirkulationspump, expansionskärl, värmeväxlare, kyl- eller frysanläggning, antennanläggning, hiss, ledningssystem för kallvatten, varmvatten, värme, avlopp, ventilation, gas, elektricitet eller liknande.

Investering

Med investering avses anskaffning av ny egendom eller utökning av befintlig egendoms värde eller kapacitet genom aktiv handling.

Karens

Med karens avses att ersättning inte lämnas för bortfall av täckningsbidrag* eller hyresförlust under viss tid (karenstid) räknad från den tidpunkt då egendomsskadan eller annan händelse som omfattas av avbrottsförsäkringen inträffade.

Kontorsinventarier (objekttyp)

Avser kontorsinventarier för fastighetsförvaltning.

Kunders egendom (objekttyp)

Med kunders egendom avses kunder tillhörig egendom som är i försäkringstagarens vård. Till kunders egendom räknas inte Pengar och värdehandlingar*.

Lokal

Se definition försäkringslokal*.

Lönekostnad

Med lönekostnad avses

- För aktiebolag och ekonomisk förening – lönekostnaden (kontant bruttolön och värdet av avgiftspliktiga förmåner minskat med kostnadsavdrag) för samtliga arbetstagare, dvs. summan av de månatliga redovisningar som under rubrik ”sammanlagt underlag för arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt” lämnas på Skatteverkets blankett ”Skattedeklaration”.
- För övriga företag och enskild näringsidkare – dels lönekostnaden enligt ovan, dels det belopp som varje i företaget sysselsatt ägare/delägare för samma tid tar ut ur rörelsen, dock lägst fem basbelopp för varje ägare/delägare.

Lönekostnad som avser del av kalenderår ska omräknas till helt år.

Marknadsvärdeförsäkring

Med marknadsvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med försäkringsbelopp som ska motsvara egendomens marknadsvärde*.

Är försäkringsbeloppet lägre än egendomens hela värde föreligger underförsäkring, varvid ersättningen kan bli reducerad.

Marknadsvärde

Byggnad

Med marknadsvärde för byggnad* avses det pris som sannolikt kan erhållas vid en normal försäljning på den allmänna marknaden om den sålts i sådant skick den hade vid skadetillfället.

Lös egendom

Med marknadsvärde för lös egendom avses kostnaden för att i den allmänna handeln (exempelvis butiker och auktioner) köpa likvärdig egendom i sådant skick den hade vid skadetillfället.

Finns inte likvärdig egendom att köpa i begagnat skick värderas egendomen till vad den sannolikt skulle ha kostat om den funnits. Denna kostnad kan också beräknas som nyanskaffningsvärdet* med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

Maskinerier (objekttyp)

Med maskinerier avses all egendom som inte hör till annat slag av egendom och som inte heller anskaffats eller tillverkats för försäljning, dvs. bland annat

- maskiner, inventarier, datamedia*, ledningar som inte hör till byggnad*,
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel,
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap,
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal,
- trycksaker såsom kataloger och reklamtryck, varuprover,
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster, såväl aktuella som inaktuella,
- emballage av inventariekaraktär,
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing,
- av försäkringstagaren bekostad fast inredning i hyrd lokal.

Norden

Med Norden avses Sverige, Norge, Danmark, Finland, Island och Färöarna.

Nyanskaffningsvärde

Byggnad

Med nyanskaffningsvärde för byggnad* avses den kostnad som skulle ha uppkommit om byggnaden färdigställdes som ny vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk. Här inräknas inte kostnad för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

Fastighetsinventarier och maskinerier

Med nyanskaffningsvärde för fastighetsinventarier* och maskinerier* avses den kostnad som skulle ha uppkommit, om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats som nytt vid skadetillfället.

I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk. Här inräknas inte kostnad för maskinfundament under såväl källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

Nyvärdeförsäkring

Med nyvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med försäkringsbelopp som för

- byggnad* - ska motsvara byggnadens nyanskaffningsvärde*,
- maskiner och inventarier – ska motsvara egendomens nyanskaffningsvärde* och
- varor – ska motsvara sammanlagda värdet av varor som anskaffats för försäljning, yrkesmässigt tillverkats samt sådan som är sålda och färdiga för leverans.

Är försäkringsbeloppet lägre än egendomens hela värde föreligger underförsäkring, varvid ersättningen kan bli reducerad.

Omsättning

Med omsättning avses försäljningssumman exklusive mervärdeskatt enligt senaste årsredovisningen för 12 månader.

Objekttyp

Med objekttyp avses beteckning på försäkrade föremål. Objekttyper är

- Arbetstagares egendom
- Arkivalier
- Byggnad
- Fastighetsinventarier
- Kontorsinventarier
- Kundens egendom
- Maskinerier
- Pengar och värdehandlingar
- Trädgårdsanläggning
- Varor.

Pengar och värdehandlingar (objekttyp)

Med pengar och värdehandlingar avses

- pengar och gällande frimärken,
- aktier, obligationer, kuponger, lottsedlar med vinst, växlar, checkar, försäljningsnotor och andra fordringsbevis.

Rån

Med rån avses tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara. Här innefattas även lindrigare våld på person förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet, att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skadan och att händelsen kan styrkas genom tillförlitlig utredning.

Skadebelopp

Med skadebelopp avses det belopp till vilket vi värderat skadan.

Skyddsklass

Med skyddsklass avses det mekaniska inbrottskydd som försäkringen gäller med.

Kraven i villkorens skyddsklass är de som framgår av Svenska Stöldskyddsföreningens norm ”Regler för Mekaniskt inbrottskydd” (SSF 200). Svenska stöldskyddsföreningen utarbetar och fastställer normer för provning och klassificering av skyddsanordningar inom säkerhetsområdet. Produkter ska uppfylla funktions- och kvalitetsföreskrifterna i tillämplig svensk standard jämte Boverkets Byggregler.

Skyddsklass framgår av försäkringsbrevet genom att där anges den skyddsklass som gäller för försäkringslokal*.

Följande skyddsklasser används

- skyddsklass 1
- skyddsklass 2
- skyddsklass 3
- skyddsklass bostad
- skyddsklass områdesskydd.

För samtliga skyddsklasser finns illustrerade säkerhetsföreskrifter i separat folder som beskriver hur inbrottskyddet kan vara konstruerat. Dessa illustrerade säkerhetsföreskrifter finns att studera på vår hemsida www.dina.se eller kan beställas från ditt lokala Dina-bolag.

Skyddsklass 1

Med skyddsklass 1 avses Svenska Stöldskyddsföreningens norm för Mekaniskt inbrottskydd (SSF 200) för skyddsklass 1. Produkter ska uppfylla funktions- och kvalitetsföreskrifterna i tillämplig svensk standard jämte Boverkets Byggregler.

För skyddsklass 1 gäller följande krav på inbrottskydd.

Omslutningsyta

Försäkringslokals* omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet mm) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås- och reglingsanordningar – i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott* och försvåra bortförande av stöldgods.

Dörrenhet (dörr, port, lucka)

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara godkänd* samt låst med godkänd* låsenhet.

För godkända* pardörrar gäller dessutom att den inaktiva dörren ska vara reglad upp- och nedtill med godkända* kantreglar, godkänd* spanjolett eller likvärdigt sätt.

Utåtgående dörr ska ha godkänd* bakkantssäkring.

Fönster

Öppningsbart fönster i omslutningsyta (även i dörr, port, lucka) ska vara stängt och invändigt reglat.

Ventilationsfönster ovan dörr får vara öppet om det är spärrat av godkänd* stoppbom eller har godkänt* inkrypningsskydd.

Hela enheten och ingående komponenter ska, för såväl fasta fönsterpartier som öppningsbara fönster, vara så utförda att de inte utan avsevärd svårighet kan demonteras från utsidan (angreppssidan).

Brandventilator

Brandventilator ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller ha godkänt* inkrypningskydd.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska ha godkänt* inkrypningskydd.

Skyddsklass 2

Med skyddsklass 2 avses Svenska Stöldskyddsföreningens norm för Mekaniskt inbrottsskydd (SSF 200) för skyddsklass 2. Produkter ska uppfylla funktions- och kvalitetsföreskrifterna i tillämplig svensk standard jämte Boverkets Byggregler.

För skyddsklass 2 gäller följande krav på inbrottsskydd.

Omslutningsyta

Försäkringslokals* omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet mm) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås- och reglingsanordningar – i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott* och försvåra bortförande av stöldgods.

Dörrenhet (dörr, port, lucka)

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara godkänd* samt låst med godkänd* låsenhet och ha godkänt* dörrförstärkningsbehör.

För godkända* pardörrar gäller dessutom att den inaktiva dörren ska vara reglad upp- och nedtill med godkända* kantreglar, godkänd* spanjolett eller likvärdigt sätt.

Utåtgående dörr ska ha godkänd* bakkantssäkring.

Fönster

Öppningsbart fönster i omslutningsyta (även i dörr, port, lucka) ska vara stängt och invändigt reglat. Ventilationsfönster ovan dörr får vara öppet om det är spärrat av godkänd* stoppbom eller har godkänt* inkrypningskydd.

Öppningsbart fönster vars nedre kant är belägen lägre än fyra meter över markplan eller som på annat sätt är lätt åtkomligt (exempelvis från balkong, tak eller brandstege), ska vara låst med godkänt* fönsterlås eller ha godkänt* inkrypningskydd.

Hela enheten och ingående komponenter ska, för såväl fasta fönsterpartier som öppningsbara fönster, vara så utförda att de inte utan avsevärd svårighet kan demonteras från utsidan (angreppssidan).

Brandventilator

Brandventilator ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller ha godkänt* inkrypningskydd.

Brandventilator av glas eller plast som är belägen lägre än fyra meter över markplan eller som på annat sätt är lätt åtkomlig, ska oavsett reglingsanordning ha godkänt* inkrypningskydd.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska ha godkänt* inkrypningskydd.

Skyddsklass 3

Med skyddsklass 3 avses Svenska Stöldskyddsföreningens norm för Mekaniskt inbrottsskydd (SSF 200) för skyddsklass 3. Produkter ska uppfylla funktions- och kvalitetsföreskrifterna i tillämplig svensk standard jämte Boverkets Byggregler.

För skyddsklass 3 gäller följande krav på inbrottsskydd.

Omslutningsyta

Försäkringslokals* omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet mm) ska - såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås- och reglingsanordningar - i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott* och försvåra bortförandet av stöldgods.

Dörr, port och lucka

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara godkänd* samt låst med minst två godkända* låsenheter och ha godkänt* dörrförstärkningsbehör. Låsen ska vara monterade med hänsyn till dörrenhetens konstruktion så att bästa brytmotstånd erhålls. Normalt får avståndet mellan låsenheterna inte understiga 400 mm.

För godkända* pardörrar gäller dessutom att den inaktiva dörren ska vara reglad upp- och nedtill med godkända* kantreglar, godkänd* spanjolett eller likvärdigt sätt.

Utåtgående dörr ska ha godkänd* bakkantssäkring.

Fönster

Öppningsbart fönster i omslutningsyta (även i dörr, port, lucka) ska vara stängt och invändigt reglat. Ventilationsfönster ovan dörr får vara öppet om det har godkänt* inkrypningskydd.

Samtliga fönster och glasade partier, inklusive skyltfönster och taklanternin, vars nedre kant är belägen lägre än fyra meter över markplan eller som på annat sätt är lätt åtkomligt (exempelvis från balkong, tak eller brandstege), ska vara skyddade med godkänt* inkrypningskydd.

Hela enheten och ingående komponenter ska, för såväl fasta fönsterpartier som öppningsbara fönster, vara så utförda att de inte utan avsevärd svårighet kan demonteras från utsidan (angreppssidan).

Brandventilator

Brandventilator ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller ha godkänt* inkrypningskydd.

Brandventilator som är belägen lägre än fyra meter över markplan eller som på annat sätt är lätt åtkomlig, ska oavsett reglingsanordning ha godkänt* inkrypningskydd.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska ha godkänt* inkrypningskydd.

Skyddsklass bostad

För skyddsklass boende gäller följande krav på inbrottsskydd.

Omslutningsyta

Försäkringslokals* omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet mm) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås- och reglingsanordningar – i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott* och försvåra bortförande av stöldgods.

Dörrenhet (dörr, port, lucka)

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst.

Fönster

Öppningsbart fönster i omslutningsyta (även i dörr, port, lucka) ska vara stängt och invändigt reglat.

Skyddsklass områdesskydd

Med skyddsklass områdesskydd avses Svenska Stöldskyddsföreningens norm för Mekaniskt inbrottsskydd (SSF 200) för områdesskydd.

För skyddsklass områdesskydd gäller följande krav på inbrottsskydd.

Områdesskydd

Området där försäkrad egendom förvaras ska vara omsluten av ett områdesskydd (stängsel eller vägg, grind, port eller liknande) som i sin helhet ger ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Områdesskyddet ska bestå av godkänt* stängsel eller vägg och vara totalt minst 2,20 meter högt varav de översta 0,20 metrarna utgörs av minst två rader taggråd.

Områdesskyddet ska anslutas till marken så att inkrypning under områdesskyddet förhindras.

Områdesskyddets fastsättningsanordningar, stolpar, stag med mera ska vara förankrade i marken på ett godtagbart sätt.

Grind, port och dörr

Grind, port och dörr ska uppfylla samma krav på skydd mot inbrott som områdesskyddet.

Grind, port och dörr ska vara låst med godkänd* låsenhet.

Vid gångjärnen ska finnas spärranordning som förhindrar avlyftning av grind i stängt läge. Port och dörr ska vara försedd med likvärdigt skydd.

Storm

Med storm avses vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund.

Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom avses följande egendom

- föremål helt eller delvis av ädelmetall, äkta pärlor och ädelstenar,
- antikviteter, konstverk och äkta mattor,
- ur avsedda att bäras,
- dator med tillhörande utrustning samt delar till sådan egendom och programvara (som tillhörande utrustning avses även digital kamerautrustning samt datavideoprojektor och liknande egendom),
- stillbildskameror med tillbehör samt projektorer,
- inspelnings-, avspelnings- och redigeringsutrustning för ljud och/eller bild (exempelvis kameror, projektorer, radio-, video- och TV-apparater med tillhörande utrustning, satellitmottagare samt band och skivor),
- kikare och liknande optik,
- elektronisk kommunikationsutrustning (exempelvis mobiltelefoner och faxar),
- pälsar och pälsverk samt därför avsedda beredda och oberedda skinn,
- tobak, vin och sprit.

Stöldskyddsföreningen rekommenderad

Med godkänt lås, låsanordning eller annan produkt avses en säkerhetsprodukt som har provats och som är certifierad eller har fått intyg av Svenska Stöldskyddsföreningen. Sådana produkter finns upptagna i Säkerhetsguiden som utges av Svenska Stöldskyddsföreningen.

Svenska Stöldskyddsföreningens hemsida är www.stoldskyddsforeningen.se.

Säkerhetsskåp

Med godkänt säkerhetsskåp avses ett säkerhetsskåp/stöldskyddsskåp som har provats och som är certifierad eller har fått intyg av Svenska Stöldskyddsföreningen*. Sådana produkter finns upptagna i Säkerhetsguiden som utges av Svenska Stöldskyddsföreningen*.

Säkerhetsskåp/stöldskyddsskåp ska vara godkänt enligt standard SS 3492.

Tekniskt värde

Med tekniskt värde avses nyanskningsvärdet* med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage och omodernitet.

Tillverkningskostnad

Med tillverkningskostnad avses kostnader för direkt material, materialomkostnad, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnad och administrationsomkostnad.

Trädgårdsanläggning (objekttyp)

Med trädgårdsanläggning avses

- fastighetens mark med växtlighet,
- asfaltbeläggning,
- staket, stängsel, flaggstång,
- annan anordning för stadigvarande bruk inom fastigheten, exempelvis utomhusbelysning, uttag för motorvärmare, parkeringsautomat, skulptur, lekplatsutrustning och brygga,

som finns på den fastighet som anges som försäkringsställe och som finns i direkt anslutning till försäkrad byggnad.

Till trädgårdsanläggning räknas inte brunn och vattentäckt.

Täckningsbidrag

Med täckningsbidrag avses försäljningsvärdet för såld, levererad vara eller utförda tjänster – exkl. mervärdeskatt och särskilda varuskatter – minskat med häremot svarande kostnader för

- lämnade rabatter,
- frakter, transport- och sjöförsäkringspremier, tullavgifter samt emballage för försäljning,
- licenser och royalties, provisioner och bonus i den mån de inte är garanterade,
- förbrukning av direkt och indirekt material, dvs. huvudsakligen råmaterial, förbrukningsartiklar och handelsvaror,
- frakter, transport- och sjöförsäkringspremier, tullavgifter samt emballage för anskaffning av råmaterial, förbrukningsartiklar och handelsvaror,
- reparation och underhåll av maskiner, verktyg och övriga driftsinventarier,
- energi-, vatten- och avloppsavgifter i den mån de inte utgör kontrakterade minimiavgifter,
- tillverkningskatter.

Anvisning till definition

I täckningsbidraget inräknas alltså löner till alla arbetstagare samt av dessa löner beroende avgifter enligt lag eller avtal.

Kostnad av det slag som anges i definitionen dras från försäljningsvärdet i den mån de förekommer i försäkringstagarens rörelse.

Kostnad för direkt och indirekt material ska så nära som möjligt beräknas efter marknadspriset under den tid som materialförbrukningen avser.

Om leverans sker från en avdelning till en annan inom ett företag eller från ett företag till ett annat inom en och samma koncern, ska tillämpat debiteringspris alltid justeras till gängse marknadspris. Denna bestämmelse behöver inte tillämpas om avbrottsförsäkring tecknats gemensamt för hela rörelsen respektive hela koncernen.

Vissa avdragsposter i definitionen hänför sig till rörelsens tillverkningsvolym. Denna överensstämmer inte alltid med försäljningsvolymen varför tillverkningskostnaderna* måste korrigeras med värdet av förändrad volym av egentillverkat hel- och halvfabrikatlager. Denna korrigerings sker med förändringen av lagrets inventerade värde mellan räkenskapsårets början och slut. Detta förutsätter att inventeringsprinciperna är oförändrade under året. Förändringen av det inventerade värdet ska omräknas med hänsyn till marknadspris under perioden för direkt och indirekt material.

Om lagret ökat måste tillverkningskostnaderna* reduceras för att överensstämja med försäljningsvolymen. Om lagret minskat måste tillverkningskostnaderna* ökas.

Vid justering på grund av lagerförändring ska in- och utgående lager av hel- och halvfabrikat tas upp till summan av däri nedlagda tillverknings- och driftskostnader enligt definitionen.

Utbrott

Med utbrott förstås att någon olovligen med våld brutit sig ut eller med hjälp av dyrk tagit sig ut.

Varor (objekttyp)

Med varor avses

- råvaror, produkter i arbete, hel- och halvfabrikat och varor anskaffade för försäljning,
- emballage och annan lös egendom som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

Våtrum

Med våtrum avses badrum, duschrum, tvättstuga, eller annat utrymme inomhus som har golvbrunn och som enligt gällande byggnorm ska vara försett med tätskikt.

Med byggnorm avses exempelvis Boverkets Byggregler (BBR).

Värdeföremål

Med värdeföremål avses

- föremål helt eller delvis av ädelmetall, äkta pärlor och ädelstenar,
- ur avsedda att bäras.

Värdehandlingar

Se definition Pengar och värdehandlingar.

Värdeskåp

Med godkänt värdeskåp avses ett värdeskåp som har provats och som är certifierad eller har fått intyg av Svenska Stöldskyddsföreningen*. Sådana produkter finns upptagna i Säkerhetsguiden som utges av Svenska Stöldskyddsföreningen*.

Värmekulvert

Med värmekulvert avses ett i mark utanför byggnad* anlagt ledningssystem innefattande rörledningar, värmeisolering och skyddshölje för distribution av värme och varmvatten samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning.

Till värmekulvert räknas inte under- eller abonnentcentraler med därtill hörande utrustning.

Överfall

Med överfall avses att våld utövats på person.